

Upravništvo: Ljubljana, Pucničjeva ulica 3.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Inseratni oddelk: Ljubljana, Pucničjeva ulica 3 — Telefon št. 31-23, 31-24
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Računi: za Ljubljansko pokrajino pri pokrajinskem zavodu št. 17.749, za ostale kraje: Italije Servizio Conti, Cori. Post. No 11-3118
IZKljučNO ZASTOPSTVO za oglašje iz Kr. Italije in inozemstva ima
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUTRO

Ishaja vsak dan razen ponedeljke
Naročnina znaša mesečno Lit. 18.—,
za inozemstvo vključno s »Ponedeljkom«
trome Lit. 36.50.

Uredništvo:
Ljubljana, Pucničjeva ulica št. 3, telefon
št. 31-22, 31-23, 31-24.

Rokopisi se ne vračajo.
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ad estera:
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

Riusciti attacchi locali sul fronte tunisino

Miglioramento delle posizioni in taluni tratti del fronte
Attacco contro un convoglio nel Mediterraneo occidentale: due mercantili silurati

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 3 aprile 1943-XXI il seguente bollettino di guerra n. 1043:

L'attività combattiva è stata ieri meno intensa in Tunisia dove, con riusciti attacchi locali abbiamo migliorato le nostre posizioni in taluni tratti del fronte e preso prigionieri.

L'aviazione dell'Asse ha bombardato concentramenti di automezzi e postazioni di artiglierie e distrutto in combattimento due »Spittfire«, due altri apparecchi nemici precipitarono colpiti dal tiro di batterie contreree.

Uspeli krajevni napadi na tuniškem bojišču Zboljšanje položajev v nekaterih odsekih bojišča — Napad na konvoj v zapadnem Sredozemlju: dva trgovska parnika torpedirana

Glavni stan italijanskih Oboroženih Sil je objavil 3. aprila naslednje 1943. vojno poročilo:

Včeraj je bilo toje delovanje manj živahno v Tunisu, kjer smo z uspešnimi krajevnimi napadi zboljšali naše postojanke v nekaterih delih bojišča in zajeli ujetnike.

Letalsko Osi je bombardiralo zbirališča motornih voz in topniške postojanke ter uničilo v bojih dve letali tipa »Spittfire«, medtem ko sta dve nadaljnji sovražni letali tresli na tla, zaradi od protiletalskih baterij.

Nemška letala so napadla konvoj v zapadnem Sredozemlju in torpedirala dva trgovska parnika, med njimi 9000 tonskega.

Sovražna letalska skupina je včeraj popoldne skušala napasti Neapelj, vendar ji to ni uspelo zaradi takojšnjega nastopa naših lovcev, ki so sestrelili dve štirimotorni letali.

Nekaj bomb, odvrženih na kraje v Siciliji in v pokrajini Salerno, je povzročilo nekaj ranencev.

Z operacij zadnjih dni se dve naši letali nista vrnila.

Od Italijanskih Oboroženih sil v marcu potopljene sovražne ladje

Rim, 3. aprila. s. Italijanske Oborožene sile so v mesecu marcu potopile 132.000 ton sovražnega brodoma. Naša letala so potopila 77.000 ton, 55.000 ton pa naše podmornice na Atlantiku.

Vojvoda Bergamski junakom z vzhodne fronte

Milan, 2. aprila. s. Vis. vojv. Bergamski je bil imenovan za člana fašističnega

Veljavni germaniki hanno attaccato un convoglio nel Mediterraneo Occidentale silurando due mercantili dei quali uno da 9.000 tonn.

Una formazione aerea avversaria tentava nel pomeriggio di ieri di effettuare un'incursione su Napoli, ma non riusciva nell'intento grazie al pronto intervento della nostra caccia che abbatté due quadrimotori.

Alcune bombe lanciate su località della Sicilia e nella provincia di Salerno causarono qualche ferito.

Dalle operazioni degli ultimi giorni due nostri aerei non hanno fatto ritorno.

direktorija poklonila zastavi savjskega ko. njenskega polka, ki se je vrnila na svoj sedež z vzhodne fronte. Princ je naslovil pismo besede na oficirje in vojake, ki so se vrnili in poveljeval slavo orožja. Končno je odredil pozdrav Kralju in pozdrav Duceju. Fašistično zastopstvo je nato položilo lovčev venec na spominsko plošč padlih za Domovino.

Imenovanje v admiraliteti

Rim, 2. aprila. s. Admiral eskadre Angelo Jachino je napredoval v admiralstva admiral in prevzel predsedstvo admiralkega odbora.

Admiral eskadre Edoardo Semigli je imenovan za glavnega poveljnika pomorskih sil v zaščito prometa.

Admiral eskadre Carlo Bergamini je imenovan za glavnega poveljnika pomorskih bojnih sil.

Duce sprejel drž. podtajnika Cianettija

Rim, 3. aprila. s. Duce je sprejel podtajnika v ministru za korporacije Tullia Cianettija, ki je Duceju poročal o svojih inspekcijah v Milano in o zborovanjih Črnih straž, delavcev in »industrijev«. Pod vodstvom ministrstva za korporacije in po navodilih Duceja pripravljata oba interesirani fašistični konfederaciji ukrepe za praznik italijanskega dela. Ukrep bodo veljali od 21. aprila. Spopolnena bo v vseh odsekih prehranjevalna disciplina vspl.š. v disciplinarni cen posebej, da se prepreči, da ne bi bile poplave mezza, ki se pripravljajo po kratkem času lužorne in hladne splošni interesom naroda.

Američanom se obetajo tudi omejitve Posledice vojne postajajo čim dalje bolj občutne

Buenos Aires, 2. apr. s. Harry Hopkins, ki napiše samo to, kar zahteva njegov šef Roosevelt, je prikazal v nekem članku »American Magazine« v glavnih oblikih ukrepe, na katere se morajo pripraviti v prihodnjih mesecih ameriški državljani. Vsi morajo delati in nihče ne sme zapustiti svojega delovnega mesta v vojni industriji. Nihče ne sme stavkati. Obvezno štedenje in povišani davki bodo omejili prekomerne dohodke. Racionaliranje se bo razširilo na živila, obleko in stanovanja. Uporaba železnice, pošiljanje brezjavk in interurbani razgovori po telefonu bodo dovoljeni samo v najnujnih primerih. Vse univerze in vse višje šole bodo na razpolago vojski in mornarici za vajbanje in izobraževanje osebja. Srednješolski dijaki bodo morali opustiti študije in bodo uvrščeni v vojno proizvodnjo. Enako se bo zgodilo z ženami in dekletmi. Ne bodo jih smeli poslati na fronte kakor v Rusiji, toda lahko bodo oddelane protiletalskemu topništvu v obalnih mestih. Opremljene ali prazne sobe in drugi lokali se bodo morali dati v najem.

Nihče ne sme živeti v razkošju, piše Hopkins, dalje odgovarjati se bomo morali vsu, kar ni neobhodno potrebno. Večina izmed nas bo dobila manj jesti kakor vojaki. V kratkem ne bo več konzerv in treha bo racionalizirati meso ter mlečne proizvode. Prah električne energije bo treba do skrajnosti omejiti. V kratkem ne bo več na prodaj gospodinjinskih predmetov. Redki bodo postali tudi hladilniki. Ob koncu l. 1943 ne bo več nihč telefonskih aparatov. Vse hladilne naprave bodo odvzete hotelom, gledališčem in trgovinam, ker se bodo potrebovale za gradnjo velikih kompresorjev, ki so potrebni za proizvodnjo sintetičnega kavčuka. Odslej bo treba varčati doma. Vse hiše bodo morale izročiti kovinske dele in predmete iz kavčuka. Ne bo več dovoljeno, da bi si kdo nabavljal gafole v trgovini, preden ne bi izročil starih. Če se bodo morale trgovine zapreti, tem bolj, kajti nameščenci se bodo lahko zaposlili v vojni industriji. Ljudje, ki so imeli doseg 10.000 dolarjev dohodka na leto, se bodo morali zadovoljiti z važnim mestom v vojni industriji, ki donša 3000 dolarjev.

To so Hopkinsova opozorila, ki se bodo gotovo zdelala kruta Američanom, navajenim na udobnost in dobro življenje.

Inflacijska kriza v Ameriki

Buenos Aires, 2. apr. s. Ameriški tisk se obširno bavi s finančnim in prehranjeval-

nim stanjem Amerike. »New York Sun« piše: Mestni prebivalci vedno več slišijo o črni borzi. Zdi se, da obstaja tudi siva borza in sicer na deželi med pridelovalci živilskih potrebščin, ki mislijo, da lahko z vso pravico potrošijo, kolikor želijo, kar pridelajo. Težko razumemo, kako je mogoče, da racionaliranje hudo ovirajo s tem, da prepuščajo nekaj svojih pridelkov svojim sodnikom ali prodajajo majhne količine teh prijateljem v mestu.

»Detroit News« piše, da gre za krizo inflacije, ki je hujša kakor katerakoli doslej. Če bi predsednik zavzel jasno stališče, bi lahko računali s podporo vsega naroda.

Bolgarski kralj pri Hitlerju

Iz Hitlerjevega glavnega štana, 2. aprila s. Führer je sprejel 31. marca v svojem glavnem stanu bolgarskega kralja Borisa. Pri prisrčnih razgovorih je bil prisoten tudi nemški zunanji minister von Ribbentrop.

Utrditev odnosov med Bolgarijo in Rumunijo

Sofija, 3. apr. s. Uradno poročajo: Rumunska in bolgarska vlada sta podpisali dogovor, ki ureja sporna vprašanja med Bolgarijo in Rumunijo glede tolmačenja pogodbe, podpisane v Krajovi, in ki so bila predložena v razsodbo arbitražni u bolgarsko-rumunskemu sodišču. Pogajanja, ki so potekala v ožračju medsebojnega soglasja in medsebojnih koncesij, so dovedla do dobrih uspehov, ki odstranjujejo naspotja o uporabi krajovalne pogodbe in tako potrjujejo odlične odnose med obema državama.

Lakota v Čangkajskovi Kitajski

Stockholm, 3. apr. s. Po poročilih iz Londona je stanje prehrane v Čangkajskovi Kitajski tako brezupno, kakor se nikoli doslej v zgodovini te države. Obupen je položaj zlasti na področju Hune ob Rumuniji, kjer so ceste pokrite s trupli žrtev lakote. Vse domače živali so že davno pobili in pojedli. Prebivalstvo se hrani s travo in senom ali kakimi drugimi rastlinami. Računajo, da je zaradi lakote doslej pomrlo že milijon ljudi.

Sovjetski poraz pri Ilmenskem jezeru

Sovražnik je izgubil 1225 padlih, 370 ujetnikov, 26 oklopnih voz, 25 topov, 66 metalcev plamenov, 14 metalcev granat, 92 strojne

Iz Hitlerjevega glavnega štana, 3. aprila. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Južno od Ilmenskega jezera se je napadna akcija kljub velikim terenskim težavam končala uspešno. V bitu do kolena in vodi do višine prs so si naše čete priborile napadalne cilje, potisnile sovražnikovo skupino v močvirje in jo uničile. Sovražnik je izgubil 1225 mrtvih in 370 ujetnikov, 26 oklopnih voz, 25 topov, 66 metalcev plamenov in 14 metalcev granat. Razen tega je bilo uničenih ali zaplenjenih 92 strojne.

Južno od Ladoškega jezera je nasprotnik ponovil svoje brezuspešne napade s

šibkejšimi silami kakor v prejšnjih dnevih.

Na ostali vzhodni fronti je vladal mir. Tudi s tunijske fronte poročajo samo o neznatnem bojnem delovanju. Lastne napadalne akcije so odstranile vdorna mesta, ki so nastala v prejšnjih dneh, pri čemer je imel sovražnik občutne izgube.

Preteklo noč so nemška letala napadla sovražni konvoj pred severnoafriško obalo in dosegla zadetke na dveh velikih trgovskih ladjah.

Na Sredozemskem morju je nemški podmorniški lovec potopil angleško podmornico ter poškodoval razen tega še drugo podmornico in en brzi čoln, o katerih je treba tudi računati, da sta izgubljena.

Priprave za nove spopade na vzhodu

Berlin, 2. aprila. Nastopajoča odjuga, ki se v svojih posledicah polagoma opazja tudi v srednjem in severnem odseku vzhodne fronte ustvarja razmeroma miren položaj na bojiščih. Samo pri Ladoškem in Ilmenskem jezeru ter ob severozapadnem Kubanu so še boji izvestnega pomena. Tu so vremenski pogoji razmeroma dobri in sojejske čete skušajo razširiti in popraviti svoje postojanke oziroma ustvariti take pogoje, ki bi jim čez nekoliko tednov omogočili ostvartev njihovih vojni ciljev. Na jugu hoče sojejska vojska predvsem izločiti iz boja obširno in močno utrjeno nemško postojanko na polotoku Tamanu ter utrjeno lukso Novorosijsk.

Eden izmed takih taktičnih prijemov bi bila zasedba postaje Krimskaja, ki je silno važno železniško križišče kakih 30 km od Novorosijska. Ako bi se napadalcem to posrečilo, bi bilo nemško mostišče na Kavkazu presekano na dvoje. Ta okoliščina pospešuje silne napore reče vojske v tem odseku, pa tudi trdnostnost, s katero se osne sile branijo in odbijajo čisto naravno ogromno rusko premoč.

V zvezi s tem je nedvomno zanimivo poročilo »Krasne zvezde«, ki pravi: »Jasno je, da se je nemško vrhovno poveljstvo odločilo, da za vsako ceno obdrži mostišče Tamanu—Novorosijsk, kajti ta postojanka bi lahko postala dragoceno izhodišče za napad. Mostišče na Kubanu bi postalo važna izhodna točka v tistem trenutku, ko bi se maršalu Mansteinu posrečilo še enkrat pelastiti se Rostova, ki predstavlja vrata na Kavkaz.« Moskovski list drugega ne pove, zato pa »Times« vojski prikazuje, da je treba ob severozapadnem Kubanu pričakovati velikega napada in da so selanje operacije le nekako preizkuševanje sil ter jalski utrd. Ni dvoma, da bi sojejsko poveljstvo rado ostanilo to nemško mostišče prej, nego bi ta točka lahko postala trajna grožnja ofenzive za hrbot reče četi, ki morajo baniti spodnji Don.

Ta razglabljanja so zelo značilna, ker je iz njih razvidno, da sta tako Moskva kakor London v skrbih glede novih ofenzivnih možnosti obeh čet, vendar pa zlasti anglosaški dopisniki tolažijo javno mnenje s tem, da objavljajo opise obrambnih naprav, ki jih rusi izgotavljajo na vsej fronti o. Sibirijurga do Rostova. Reaeri izmed teh dopisnikov zatrjujejo, da namestila Stalin opusti takoko prožne obrambe in hoče prav zaradi tega obdržati vse osvobodjene postojanke ter pri tem tvegati tudi novo bitko, ki ne bo manj težka kakor l. 1941. Nov ruski umik od Dona ali morda celo do Volge bi tako obrabil ruske sile, da bi sojejska vojska ne mogla več podvzeti morda tretje velike zimske ofenzive. Ako pa se sojejskim četam posreči držati Don in ako bo prišlo do pozicijske vojne v tem odseku, bi imela zimska ofenziva prav resne izgleda na dokončni uspeh.

Sovjetska obveščevalna služba poroča nekoliko podrobno o dogodkih na fronti. Po teh poročilih zbura rusko vrhovno poveljstvo nove armade »za vsak slučaj«, armade vojakov, delavcev in delavk, ki grade orjaško obrambno črto, katere osnova je reka Donec. Kako se naj taka ogromna črta zgradi v nekoliko tednih, tega dopisniki ne povedo. Saj so tudi lani govorili o silni obrambni črti med Doncem in Donom, ki bi je Nemci ne mogli prebiti, izkazalo pa se je, da take obrambne črte sploh ni bilo. (L. Piccone).

Boljševiški pritisk na vojne ujetnike

Madrid, 3. aprila s. List »Informaciones« bica vse one Evrope, ki stoji prekrižanih rok tudi komunistično nevarnostjo in opozarja, da se Moskva, da bi pripravila vodilne kroge komunističnih držav, ki naj bi nastale iz svetovne revolucije, za katero deluje, ne poslužuje le beguncev iz vseh držav, ki jih posebej izobražuje v nalašč za to namenjenih silah, temveč izvaja tudi nedostojen pritisk na vojne ujetnike, da bi jih pripravila za vstop v te šole in da bi postali Stalinski agenti. List pripominja, da nastopajo boljševiki proti tistim, ki se nečesto podredijo službi boljševizmu, s fizičnimi nasilji, ki jim napravljajo življenjsko peklenko, nakar takole zaključuje. Pred tem novim dokazom hladnokrvnega zločinstva, s katerim Stalin pripravljajo svoje načrte, se morajo vsi Evroinci opreči, da boljševizem ni samo strašilo Osi, temveč dejanska in smrtna nevarnost, ki jo je treba pobijati in uničiti, ako hoče Evropa rešiti svojo tisočletno civilizacijo.

Protiboljševiško zadržanje poljske emigrantske vlade

Lizbona, 2. aprila, s. Dognavajo se nekatera obvestila, ki zrcalijo odkrito proti-

boljševiško zadržanje lažne poljske vlade.

»Kdaj je v nekem govoru ob priliki obeda, katerega mu je priredila londonska City, dejal: »Želim zatrditi z največjo odločnostjo, da se bo vsak Poljak kakršnekoli vere in političnega prepričanja«, upiral z vsemi svojimi silami zahtevam, ki so v nasprotju s suverenostjo in integriteto našega naroda, pa naj pridejo s kakršnekoli strani, če se ne bodo spošto-

Tojo na obisku v Mandžukuu Tesno sodelovanje Japonske in Mandžukua

Hsanking, 2. apr. s. Mandžurski cesar je sprejel v avdienci japonskega ministrskega predsednika Tojo.

Tokio, 2. apr. s. V pristojnih vojaških krogih tolmačijo obisk japonskega ministrskega predsednika v Mandžuriji kot znak naraščajočega sodelovanja med obema

vale naše pravice po zaključku vojne in če se ne bo upoštevala naša dolga in goreča predanost za stvar svobode.«

Zalostna usoda poljskih otrok v Rusiji

Buenos Aires, 2. apr. s. Glavni kaplan poljskih oboroženih sil škof Josef Cawallina je na nekem zborovanju v Washingtonu izjavil, da je izmed milijona otrok, ki so bili odvedeni v Sovjetsko zvezo l. 1939 in 1940, umrlo zaradi lakote in žeje 400.000 otrok.

Angleži kršijo konvencijo o vojni ujetnikih

Lizbona, 2. aprila. s. Londonski list »Daily Mail« podčrtava v članku o uporabljanju vojni ujetnikov pri poljedelskih delih, da se je po protestih sindikalne zveze angleških kmetov razvedelo, da italijanski ujetniki, ki delajo na angleških poljih, nečesto delati v deževnih dnevih. Protest zveze pravi med drugim: Zdi se, da ima vsak italijanski ujetnik v žepu ali da zna na pamet ženevsko konvencijo o delu ujetnikov.

Zapletljaji v Siriji in Libanonu Vsi poizkusi za ureditev položaja so propadli

Ankara, 2. apr. s. Vsi poizkusi nacionalističnih elementov za uvedbo normalnega političnega položaja v Siriji in Libanonu so propadli zaradi slabe volje Angležev in degolistov. Sedaj so se prepirali, da je treba ubrati drugo pot za ustvaritev nekaj zdravega in konstruktivnega. Ukrep notranjega ministra, s katerim je bilo uklenjeno izdajanje znanega neodvisnega političnega glasila »Revue de Liban«, ki je napadlo vladno in jo obdržalo, da je v zvezi s intriganti, ki zasledujejo same svoje sibične cilje, je dokaz nespetsosti med nacionalisti in vlado, ki je popoln suženj tujih okupatorjev. Od leta 1941, ko so se angleški in deglistične čete polastile Sirije in Libanona, prevladujejo nered, nasilnost in izkoriščanje v obeh državah. De Gaulle vlada še naprej po metodah prejšnjih francoskih komisarjev iz ljudske fronte. Francija je podpisala l. 1939 pogodbe za uvedbo novega upravnega in političnega

stema, toda izvedba teh pogodb se je vedno odlagala od leta do leta in krčeno sta se Sirija in Libanon zopet znašli pod oblastjo vojaštva. Degolistu Catrouxu ni uspelo v dveh letih vzpostaviti položaja iz l. 1936, ko so se pričeli plahi poizkusi sanacije Sirije in Libanona. Ta se je s svojimi šefom de Gaulleom popolnoma zasužnjil Angležem in Američanom ter je njegova glavna skrb samo obvladovanje narodnega pokreta in zatiranje plemenitih in pravičnih stremiljenj nacionalistov. Država je v hudih gospodarskih težkočah in kriza v prehrani se postruže. Angleži in Američani skušajo odpraviti nezadovoljstvo nesrečnega prebivalstva s policijskimi ukrepi, svojih obljub pa ne izpolnjujejo. Govorili so o pošiljavi velike količine žita, toda žito ni prišlo. Prišli naj bi tudi poljedelski stroji, toda tudi teh ni bilo. V Ameriki primanjkuje poljedelskih strojev in tudi ladij ni na razpolago za prevoz.

Madžarski škof o križarski vojni proti boljševizmu

Budimpešta, 2. aprila s. Velike vrnote vere in domovine so v nevarnosti, je izjavil v pastirskem pismu katoliški škof v škofiji Vao. Vojna proti boljševizmu je sveta vojna. Po križarskih vojnah ni bilo še nobene vojne za tako svete in pravne ideje kakor danes škof pravi vse Madžar naj se združijo in tesno sodelujejo s četami, ki se bore proti boljševizmu, kater zanika vero in domovino.

Nemčija dobavlja Bolgariji žito

Sofija, 22. aprila s. Trgovinski minister Zaharijev je odpotoval v Rusčuk, kamor so prispeli po Donavi prvi kontingenti rži iz Nemčije. Iz Nemčije bodo poslali v Bolgarijo še nadaljnje količine tega blaga ter zbranske semena in raznih žitaric za kritje potreb bolgarskega prebivalstva v dobi pred življo.

Smrtna kazen za špekulante v Bolgariji

Sofija, 2. apr. s. Pet špekulantov, med njimi dva žida, je sodišče v Sofiji obsodilo na smrt, ker so nepravilčno zaslužili nad milijon levov s tajno prodajo oblačilnih predmetov.

Zmeda v anglosaškem taboru

Lizbona, 2. aprila. s. Londonski nedeljski list »People« piše, da so bile v zadnjem času v Angliji številne ljudske manifestacije za drugo fronto. To je uspeh sojejske propagande, ki skuša na ta način doseči, da se množice angleškega ljudstva spoznajo z zahtevo Rusov po pomoči. Še pred nedavnim časom se je zdelo, da bo druga fronta v nekaj tednih postala resničnost. Tedaj je nastala zmeda v severni Afriki, ker tjakaj poslani čete niso imele dosti vojnega izkustva, politični voditelji Francozov pa so se med seboj začeli pobijati. V Washingtonu so med tem delali politiko. Angleška vlada, ki je do glave zadolžena za dobave na podlagi zakona o najemanju in posojevanju, je morala mirno gledati ameriško delovanje in ostati do Američanov obzirna. Če se je ob tej priliki reklo, da so bili angleški diplomati slični stari profesorjem, se lahko reče, da so se ameriški diplomati vedli kot diletanti.

Zažigalni baloni v Švici

Bern, 2. apr. s. Uradno poročajo, da so našli v kantonu Svito 2 angleška zažigalna balona tipa »B«. V nekem kraju nedaleč od Lausana so padle zažigalne steklenice, ki so se očitno odrgale od zažigalnih balonov.

Španski tisk o uspehih podmornice Osi

Madrid, 3. apr. s. Španski listi navajajo izgube sovražnega bojnega in trgovskega brodoma v mesecu marcu, ki so nastale zaradi delovanja letalskih in pomorskih italijanskih sil v Sredozemlju in na Atlantiku ter opozarjajo na izredno učinkovitost italijanske akcije in znova poudarjajo življenjski pomen podmorniške vojne. Podmorniško orožje Osi predstavlja smrtno nevarnost za nasprotnike, pišejo listi, ki pripominjajo, da se italijansko-nemška podmorniška vojna stalno veča in da bodo pomladni in poletni meseci še bolj povečali njeno učinkovitost. Arzenal novih gradenj Zedinjenih držav in angleški arzenal za popravila ne bosta mogla nikdar niti od daleč doseči primerne proizvodnje, da bi nadomestila izgube trgovskega ladjstva, ki že prekašajo 23 milijonov ton.

Letalsko-pomorski sodrnik lista »Alcazar« piše: Znamenito brodomje svobode, s katerim bi Zedinjene države hotele nevtralizirati uničevalni učinek Osi, je nezadostno, saj je že 542 ladij po 10.000 ton, ki naj bi bile zgrajene v l. 1942, ostalo samo na papirju, a tudi o nadaljnjih 800 ladjah, napovedanih v l. 1943, ni boljših vesti, med tem ko gradnja 8 podmornic stalno narašča in postaja tudi taktika osnih podmornic vedno bolj strahotno učinkovita.

Nemški vseučiliščniki na obisku v Budimpešti

Budimpešta, 2. aprila s. Na povabilo narodne zveze vseučiliških madžarske mladine, je prišla v Budimpešto delegacija nemških vseučiliščnikov pod vodstvom dr. Gustava Schella, šefa Hitlerjeve vseučiliške mladine in okrožnega vodje iz Salzburga. Nemška delegacija se bo nekaj dni mudila na Madžarskem in si ogledala ustanove univerze v Budimpešti.

Izpopolnitev nemškega družinskega prava

Berlin, 3. apr. s. V smislu sklepov ministrskega sveta, ki se je sestel na seji 9. marca 1943 pod predsedstvom maršala Göringja, je bil objavljen zakon, ki določa popolnjejšo zaščito zakona, družine in materinstva. Novi zakon izpolnjuje nekatere vrzeli v veljavnem nemškem družinskem pravu in je postrožil nekatere določbe glede na sedanje vojno stanje.

Naročite se na romane
DOBRE KNJIGE!

Obiski Visokega komisarja v zdravstvenih ustanovah

Zanimal se je podrobno za vsa zdravstvena vprašanja in obljubil potrebno pomoč

Ljubljana, 3. aprila. Včeraj zjutraj je Visoki komisar v vladni palači sprejel direktorja ženske bolnišnice profesorja dr. Alojza Zalokarja in ekonomista g. Poša. Navzgoči so bili še tehničar službe Visokega komisarjata inž. Farina, pokrajinski zdravnik dr. Balistreri in nadzornik javnih bolnišnic dr. Ferrari.

Direktor prof. dr. Zalokar je poročal o delovanju bolnišnice. Poročilo se je nanašalo na spopolnitev bolnišnice zlasti področniškega oddelka in službe gojenk babiške sole glede na ustne odločbe Visokega komisarja ob priliki njegovega obiska v bolnišnici.

Eksc. Grazio, se je podrobno razgovarjal o predloženih vprašanjih in odredil naj se takoj sestavijo tehnični in finančni načrti za potrebna dela.

Direktor se je Ekscelenci zahvalil za njegovo visoko in takojšnjo zanimanje.

Davi si je ogledal Eksc. Visoki komisar ljubljanske zdravstvene ustanove, posevil pa je tudi razstavo Saše Šantla v Jakopičevem paviljonu.

V bolnici za duševne bolezni na Kodeljevem

Ob pol 9 dopoldne je prišel Eksc. Visoki komisar v spremstvu Kvestorja Ravellija, majorja Baronijske ter drugih dostojanstvenikov v poslopje bolnišnice za duševne bolezni na Kodeljevem. Ob vstopu so visokega gosta pričakovali direktor umobolnice dr. Gerlovič, pokrajinski zdravnik dr. Balistreri, primarij dr. Kamin, nadzornik dr. Ferrari ter zdravnik zavoda. Direktor bolnice za duševne bolezni dr. Gerlovič je pozdravil Visokega komisarja ter se mu zahvalil za obisk zavoda, v katerem prebivajo najnesrečnejši ljudje. Opozoril ga je na zdravstveno humanitarno delo umobolnice ter orisal glavne probleme zdravstvene službe. Visoki komisar si je ogledal najprej pisarniške prostore, nato pa oddelke, v katerih žive bolniki. V vsem poslopju prebiva 370 bolnikov. V enem krilu stavbe so moški oddelki, v drugem pa ženski. Visoki komisar si je do dobrega ogledal v prostorni stavi bolniške sode, pa tudi vse gospodarske objekte. Na prostranem dvorišču je velika kuhinja, poleg nje pa skladišče zavoda. Za kapelico, kjer so postavljene mize, ob katerih obedujejo bolniki poleti pod milim nebom, je Visoki komisar podaril 5000 Lir. Ob gospodarskih objektih so tudi širni vrtovi. Eksc. Visoki komisar se je do dobrega zanimal o stanju vseh poslopij in o možnosti razširitve. Direktor dr. Gerlovič je podal točno sliko o stanju zavoda ter zaprosil Visokega komisarja, da bi poskrbel, da se nekatere pomankljivosti uredi. Visoki komisar je obljubil, da bo vse storil, da bo v tem zavodu vse na svojem mestu ter ne bo primanjkovalo ničesar.

V umobolnici na Studencu

Odtod se je Visoki komisar podal v spremstvu primarija dr. Gerloviča v poslopje Umobolnice na Studencu, kamor je prišel ob pol 10 dopoldne. Tu ga je sprejel šef-zdravnik dr. Vongina, ki mu je skupno z direktorjem umobolnice dr. Gerlovičem razkazal vse objekte zavoda na Studencu. Visoki komisar si je ogledal najprej upravna poslopja, zatem pa se je podal preko prostranega zemljišča proti Fužinam. Na parceli, ki meri okoli 50 ha so nameščena gospodarska poslopja, nadalje hlevi za govejo živino. Na Studencu je je tudi vzorna svinjereja, poleg tega gojijo v velikem številu perutnino v vzorno urejenem kokošnjaku. Tu so tudi veliki vrtovi, katerih pridelek deloma krije potrebe zavoda. Povrtnice pa pridelajo toliko, da je ni treba nakupovati.

Zatem si je Visoki komisar ogledal objekte, v katerih prebiva 473 bolnikov, med njimi 242 žensk in 231 moških. Zavod lahko sprejme pod svojo streho 500 bolnikov. Bolniški objekti sestojijo iz štirih starih poslopij in dveh novih. Nova objekta sta zgrajena najmodernejše in so se pri tem poslužili graditeljev vseh pridobitev in izkušenj na področju gradnje zdravstvenih zavodov za umobolne. V širnih in svetlih sobah prebivajo lažje bolni, težje bolni imajo pa svoje sobe. V poslopju so tudi vzorno urejene kopalne in stranišča. Seveda so pa tudi v vsakem nadstropju ambulanca. Visoki komisar si je z največjim zanimanjem ogledal prostore umobolnice in se podrobno zanimal za želje gospoda direktorja ter se enkrat obljubil, da bo ukrenil vse potrebno, da se dobavi ves material, ki ga potrebuje ta zdravstveni zavod. Pred odhodom je dejal, da bo sklical sestanek vodstva zavoda ter zdravnikov umobolnice, ki mu bodo ob tej priliki točno navedli vse potrebe zavoda ter se bodo zatem lahko vsa preostala vprašanja čim uspešneje rešila.

V zavodu za zdravstveno zaščito mater in otrok

Ko si je do dobrega ogledal vse objekte umobolnice na Studencu, se je odpravil Vi-

soki komisar proti mestu, kjer je obiskal Odssek za zdravstveno zaščito mater dojenčkov in otrok. Visokega komisarja sprejela direktor Higijenskega zavoda dr. Ivo Pirc, ter šefinja zavoda ga. dr. Tavčarjeva. V čakalnici se je Visoki komisar razgovarjal z materami, čakajočimi z otroci na sprejem pri zdravniku, ki jih skrbno pouči o negi njih malčkov. V pritličju si je ogledal Visoki komisar ambulanto, laboratorij, kuhinjo za pripravljanje mlečnih jedi in sode, v katerih so prebivali otroci. V prvem nadstropju so sode, v katerih prebivajo pod skrbnim nadzorom negovalke dojenčki. Tu je vse v največji čistoti, otroške postelje so med seboj ločene s steklenimi stenami. Visoki komisar je obiskal in predavateljice šole otroških negovalk slušateljice, ki so bile pravkar pri pouku. V tej zdravstveni ustanovi, kjer lahko prebiva 50 otrok, je vse v največjem redu. Visoki komisar si je z največjim zanimanjem ogledal vse prostore, predvsem pa ga je zanimala prehrana malčkov. G. spa dr. Tavčarjeva mu je razložila, katera hrana je otrokom potrebna in kolikšni obroki zadostujejo. Ker morajo imeti otroci tečno hrano, je Visoki komisar obljubil, da bo poskrbel za zvišanje predvsem obrokov sladkorja, mleka, riža in riževe moke. Ukrenil bo tudi vse potrebno, da se dobavijo zdravila.

V Dečjem domu

Odtod je krenil Visoki komisar v Pokrajinski dečji dom v Strelški ulici, kjer ga je sprejel ravnatelj zavoda g. Beguš, nato se je podal v njegovem spremstvu v poslopje Dečjega doma. Visokega gosta so malčki pristrčno pozdravili, mala Nada pa mu je poklonila v dar sopek nageljev. Visoki komisar se je dolgo časa zadržal med malčki, ki so mu zapeli nekatere pesmi. Visoki komisar je razdelil otrokom tudi darila, katerih se je mladina zelo razveselila. Kakor v vseh drugih zdravstvenih zavodih, se je tudi tu zanimal predvsem o kakovosti hrane, ogledal si je kuhinjo in poskusil pripravljeno jed. Medtem je bil razdeljen 35 otrokom, gojenecem Pokr. dečjega doma obed in se je Visoki komisar še nekaj časa zadržal med mladino v jedilnici. Kakor pri vseh ostalih današnjih obiskih, tako je tudi pred svojim odhodom podaril Visoki komisar svoj denarni prispevek 5000 Lir za najnujnejše potrebe Dečjega doma.

Na razstavi slik Saše Šantla

Nato se je podal Visoki komisar v Jakopičev paviljon, kjer je posetil razstavo Saše Šantla. Pri Jakopičevem paviljonu sta ga sprejela predsednik Narodne galerije dr. Windischer in slikar Saša Šantel. Visoki komisar si je z največjim zanimanjem ogledoval razstavljena dela, umetnik Saša Šantel pa mu je tolmačil svoje slike. Na razstavi se je Visoki komisar zadržal precej časa, slike so mu zelo ugajale in je nekatere tudi kupil. Ko si je Visoki komisar do dobrega ogledal razstavljene umetnine, se je poslovil od razstavljalca in predsednika Narodne galerije dr. Windischerja. S tem je Visoki komisar zaključil današnje obiske.

Zaplenjena imovina upornika Konjarja Antona

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je glede na predlog Zavoda za upravljanje, likvidacijo in dodeljevanje imovine, zaplenjene upornikom v Ljubljanski pokrajini, upošteval, da je bil Konjar Anton pok. Albina, bivajoč v Ljubljani, s sodo Vojaskega vojnega sodišča Višjega poveljstva oboroženih sil »Slovenia-Dalmazia«, oddelka v Ljubljani, z dne 21. januarja 1943-XXI obsojen zaradi udeležbe pri prevratni družbi na 5 let ječe s pripadki, z vsemi zakonitimi posledicami, upoštevač, da je po preiskavi, opravljeni po členu 6. navedbe z dne 6. novembra 1942-XXI št. 201 šteti Konjarja Antona za upornika po členu 2. št. 3. črki d) in da je torej njegova imovina zaplenljiva odločil.

Zaplenjena se vsa premična in nepremična imovina brez izjeme, lastnina upornika Konjarja Antona pok. Albina in pok. Sporec Ivane, roj. 9. decembra 1901 v Motniku biv. v Ljubljani cesta V. Emanuela št. 17, v prid Zavoda za upravljanje likvidacijo in dodeljevanje imovine, zaplenjene upornikom v Ljubljanski pokrajini.

Pozivajo se po čl. 7 in v izogib kazenskih odredb po čl. 8 navedbe z dne 6. novembra 1942-XXI št. 201 vsi morebitni imetniki premičnin po katerem koli naslovu in dolžniki Konjarja Antona, naj prijavijo v 30 dneh od dne objave te odločbe Zavodu za upravljanje, likvidacijo in dodeljevanje imovine, zaplenjene upornikom v Ljubljanski pokrajini, Napoleonov trg 7-II, stvari, ki jih imajo in dolgovce, katere mu dolgujejo s prepovedjo vrniti njemu ali drugemu stvari ali dolgovanj znesek tudi le deloma plačati.

Ta odločba je bila objavljena v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino 3. aprila 1943 XXI.

Sprememba v nadzorstvu organizacij bivših jugoslov. vojnih invalidov

Ker je sodanji odposlanec za nadzorstvo organizacij bivših jugoslovanskih vojnih invalidov podpikovnik Josip Brano zapustil svoje službeno mesto v Ljubljanski pokrajini, je imenovan Visoki komisar za nadzornika organizacij bivših jugoslovanskih vojnih invalidov podpikovnik Alojza Seracchiolija.

Ta odločba je bila objavljena v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Pošiljanje paketov internirancem

Tiskovni urad Visokega Komisarjata objavlja:

Enako kakor je bilo izvedeno za civilne internirance v vojaških taboriščih, tako je od 8. tega meseca dovoljeno pošiljanje mesečnega paketa z živili v teži 5 kg in mesečnega paketa z oblačili v teži 5 kg, z izključitvijo monopolnih predmetov, Slovenec, ki jih je konfiriral ali interniral K. R. Kvestura ali ki se nahajajo v zaporih ali kazniščih v notranjosti Kraljevine.

Avtonomni odssek Italijanskega Rdečega križa v Ljubljani prevzema in odpošilja pakete na enak način, ki je predpisan za vojne ujetnike za mesto Ljubljana, krajevne sekcije Rdečega križa pa sprejemajo pakete v ostalih krajih pokrajine.

Bodoči razvoj kočevskega okoliša

Kočevje, 1. aprila. Kočevsko področje, kjer so do nedavnega bivali tujeorodci nemškega občevalnega jezika, ki so se vrnili v Nemčijo, si po odhodu pretežne večine prejšnjega prebivalstva še ni moglo gospodarsko opomoči, ker manjka na opuščnem ozemlju pridnih in delavnih rok, vendar pa je gotovo, da je temu v industrijskem in kmetijskem oziru tako važnemu delu naše pokrajine nedvomno določena še lepa bodočnost.

Kakor znano, je vso imovino izseljenih Nemcev pokupila družba »Emona«, ki si je postavila nalogo, da uredi opuščena zemljišča, da privede kočevski okoliš zopet v sklop rednega gospodarskega življenja in da svobodna zemljišča odda državljanom naše pokrajine. Ta velikopotezni načrt se ni dal tako naglo izvesti, kakor je bil sicer namen družbe, vendar je dela že precej izvršene bodisi v mestu bodisi v okolici, kjer je poseben način dajanja zemljišč v zakup po ugodnih pogojih omogočil obnovo kmetijstva.

Družba »Emona« je sedaj začela prodajati hiše in zemljišča na Kočevskem. Tako je domačin varčevalec po njihovi denarji moči dana možnost za nakup mestnih ali kmetijskih hiš, starih ali novih, večjih ali manjših, stanovanjskih ali posameznih parcel. Skratka, omogočeno je vsakomur, da si v nekaj letnih možnostih kupi pri družbi »Emona«, kar smatra zase kot najprikladnejše.

Važna je tudi okoliščina, da so pogodbe z družbo »Emona« na temelju navedbe Visokega komisarja proste vseh pristrboj za prenos in prepis v zemljiški knjigi. Kupci nimajo nikakih drugih izdatkov razen kupnine.

Tudi prebivalci Ljubljane se lahko poslužijo te ugodne prilike, kajti družba »Emona« je pripravljena skrbeti za upravljanje kupljene nepremičnine, tako da kupcem ni treba prihajati pogosto na lice mesta.

SPORT

Današnji spored doma

Nogomet polnodne na igriščih Ljubljane in Hermesa, table-tenis ves dan pri Mikliču

Mnogo podrobnega o tem, kar bo danes novega v sportu doma, smo zapisali že včeraj in zato bomo danes nekoliko krajši in bolj ali manj samo strogo informativni.

Kdor je včeraj zamudil otvoritve table-teniskega turnirja v Mikličevi dvorani, bo danes lahko še prišel na račun, kajti disciplin je za slovo na sporedu dovolj in beja žogica bo v obratu ves dan od 8 zjutraj dalje. Igrali bodo na štirih mizah naenkrat prostor za gledalce bo skrbno pripravljen na turnirju pa bodo še enkrat zbrani vsi znani (Bogataj, Bradešček, Strojnik Roman in kako so se vse njihova imena) in neznani mojstri v tej strčki, tako da bo odigrani marsikaj dobrih partij. Vstopnina je prapagandno nizka in zato stopite tja med naše ping-pongare.

Prijatelji nogometne igre pridejo na vrsto v poldanskem urah, toda kmalu po obedu. Ob 14.15 bosta dve predtekmi ob 15.30 pa obe glavni priveditvi, toda žal na dveh igriščih ob istem času.

Igrišče Ljubljane bo sprejelo oba kandidata za vstop v I. divizijo, m. štvo Dopolavora iz tobačne tovarne in Mladike. Kako in kaj je bilo z njima dozdaj, smo že pisali kako in kaj bo z njima odsej, to bo lahko vsak videl sam v današnjem dvoboju, ki je za oboje prizadeta več kakor samo prestižnega pomena. Idealni sportniki spremenijo lahko majhne ideje v velike in v tem znamenju bo današnja kvalifikacijska tekma za uvrstitve med štiri elitna moštva Ljubljane lahko lepa in napeta kakor morda že dolgo ni bila nobena če bo...? V predtekni igri sta Vič in Korotan.

Stadion Hermesa ob gorenjski železnici bo priložnost revanže prijateljske tekme med Hermesom in Marsom. Trditve o revanži je vrgel v svet Mars, ki je pred 14 dnevi gostoval na istem prostoru in si dal naložiti šest golov, sam pa je vsega spravil v mrežo samo dva. Hermesani so se takrat upravičeno udarjali na prsa, češ naš smo prvi za Ljubljano, in to je poglavo kr. v glavo Doberletu in tovarišem. Danes polnodne bomo obračunali to stvar in — kolikor poznamo oboje — pri tem ne bomo štedili nobenih sil. Oba bi rada s poravnanim računom začela prvenstveno tekmovalenje; toda ta rešitev na terenu ni tako lahka kakor na papirju. Zato bo igra brez dvoma imela skoraj prvenstveno obležje. Za predigro bosta poskrbeli rezervi obeh glavnih moštvev.

Še dve tekmi v štirki. SK Zabjaj je povabil za danes v goste tobačno tovarno. Tekma bo na stadionu Hermesa ob 10. Mele tekmo bodo tudi praktični izpiti za sodnike. Ob 11 nastopita mladina Zabjaja in Hermesa.

To je današnji spored v dveh besedah, je pa sestavljen tako, da je treba izbrati.

Gospodarstvo

Izgledi za pridobivanje nafte v Italiji

Pred pričetkom fašistične dobe so v Italiji zelo zanemarjali geološka raziskovanja, ki so bila v pravem pomenu besede površna, saj so se nanašala zgolj na površino. Temeljiti raziskovanj v globino ni bilo in tudi ni bilo izkušenih strokovnjakov, še manj pa potrebnih sredstev. V prejšnjem desetletju pa se je pričelo sistematično delo za raziskovanje zemeljskih plasti in kmalu so bila odkrita prva obsežna ležišča zemeljskega plina na severnem pobočju Apeninskega pogorja zlasti v pokrajini Parma in Piacenza. Poldržavna družba AGIP (Azienda Petroli Italiana), ki je bila ustanovljena leta 1926, je pričela že leta 1936 izkoriščati odkrita ležišča zemeljskega plina. V nadaljnjih raziskovanjih so odkrili nova nahajališča zemeljskega plina pri Pisi in pri Grossetu v Toscani, pozneje pa tudi v Abruzzih. Vzporedno so pričeli intenzivnejše izkoriščati že prej znana nahajališča zemeljskega plina na Siciliji, končno pa so tudi v Calabriji in Lukaniji odkrili taka nahajališča, ki so verjetno povezana s sicilskimi nahajališči. Raziskovali so tudi še ostala področja Italije predvsem Umbrijo, Lazio in Campanijo.

Strokovnjaki so že danes prepričani, da bodo tudi v teh pokrajinah odkrili nahajališča plina in da so vsa ta nahajališča plina predznak velikih med seboj povezanih ležišč mineralnega olja, ki še čakajo odkritja. Brez dvoma so tudi nahajališča plina in mineralnega olja v Albaniji povezana z ležišči plina ob Apeninskem pogorju. Po izkušnjah v drugih delih sveta so nahajališča plina vedno zanesljivo znamenje, da se v večji globini nahaja tudi mineralno olje. Treba bo vrtati bolj v globino in ta okolnost je dolej prerokila, da niso bila odkrita ležišča mineralnega olja v Italiji sami. Ni torej neupravičena napoved italijanskih geologov, da bo v Italiji

časom odkrito najvažnejše področje za pridobivanje nafte.

Dotlej so na razpolago bogati izvori zemeljskega plina, ki v marsikaterem pogledu nadomestita mineralno olje. Zemeljski plin, ki se pridobiva v Italiji, je skoraj čisti metan z brezpomembnim dodatkom negorljivih plinov (vodikovega dvokisa in dušika). Metan pa je je najenostavnejša spojina iz skupine ogljikovih vodikov (spojin ogljika z vodikom), ki vsebuje en atom ogljika in 4 atome vodika in je torej v bližnjem sorodstvu z bencinom in ostalimi mineralnimi olji. Ker je italijanski zemeljski plin, kakor rečeno, skoraj čisti metan, se lahko brez predhodnega čiščenja uporablja za pogon namesto bencina. Ta način uporabe se je pričel že leta 1936. Danes je v Italiji v obratu več desetstotnih motornih vozil, ki vozijo z zemeljskim plinom. V 52 italijanskih mestih je že urejena prodaja zemeljskega plina za polnoletne plinskih bomb. Ta plin se prodaja po prav nizki ceni.

Potrošnja zemeljskega plina je v zadnjih letih ogromno narasla in se bo še bolj povečala, zlasti po dograditvi velikih cevovodov za plin. Nedavno je bil stavljen v obrat prvi veliki cevovod iz pokrajine Piacenza do Milana, kar se troši zemeljski plin v velikih količinah, posebno v industriji. V Piacenzi so vrhu tega ustanovili strokovno šolo za vrtnanje sond, kjer dobe izobražbo strokovni mojstri za vrtnanje. Ta izobražba je docela brezplačna, kajti v bodoče je pričakovati, da bo potreba po takih strokovnjakih izredno narasla. Navzile narasti potrošnji zemeljskega plina so možnosti za nadaljnji razvoj še neprecenljive. Potreba po takih strokovnih delovnih močeh pa se bo še povečala, ko bodo pričeli vrtati sonde do pričakovanih ležišč olja.

Maksimalne cene za stavbni in mizarski les

Smatrajoč za umestno, da se določijo posebni pribitki, in odbitki za nadrobno prodajo določenih vrst stavbnega in mizarskega lesa, je Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino po zaslišanju odbora za les pri Pokrajinskem korporacijskem svetu, ustanovljenega z naredbom o proizvodnji, in razdeljevanju tehničnega lesa z dne 25. marca 1942-XXI, izdal naredbu za dopolnitev navedbe o maksimalnih cenah za stavbeni in mizarski les. Ta naredba je objavljena v »Službenem listu« 3. t. m. in je na dan objave stopila v veljavo.

Členu 2. navedbe z dne 26. junija 1942-XXI, o maksimalnih cenah za stavbeni in mizarski les se doda tale odstavek:

Za nadrobno prodajo smrekovega in jelovega žaganega lesa dobre kakovosti za posebno uporabo po spodaj navedenih vrstah se znotraj pokrajine določajo naslednji pribitki oziroma odbitki: Dolžina 4 m. širina od 8 cm navzgor, debelina 10 do 60 mm: tržna vrsta I. pribitek 25% na temeljno ceno; tržna vrsta II. pribitek 10% na temeljno ceno; tržna vrsta III. odbitek 8% od temeljne cene; oporečno blago odbitek 15%.

Tako pri prodaji na debelo kakor tudi pri prodaji na drobno se odmerja, če bi bilo treba uporabiti po prednem odstavku ali po predloženih členov 1. in 2. navedbe z dne 26. junija 1942-XXI. več pribitkov ali odbitkov, znesek vsakega pribitka ali odbitka po temeljni ceni kakovosti »monte«.

Gospodarske vesti

K ustanovitvi Centralnega zavoda za banke v Italiji. Pretekli teden smo poročali, da je bil ustanovljen z glavnico 50 milijonov lir Centralni zavod za banke v Italiji, čigar delnice je vpisalo 143 bančnih zavodov. Sedaj poročajo iz Rima še nekaj podrobnosti o nalogah tega zavoda.

Zavod je bil ustanovljen s sedežem v Rimu pod nazivom »Istituto Centrale delle Banche e Banchiere«. Delnice se lahko glasijo le na banke in bančne tvrdbe. Družba je bila ustanovljena zaenkrat do leta 1963. Po statutih je namen družbe pospeševati in olajšati delovanje bank in bankirjev ter koordinirati njihovo poslovanje. Prevze materialna jamstva za vlaganje banke nasproti državi in javnim korporacijam, vršiti posle v javnem interesu in za skupno korist vlagateljev bank in se udeleževati na gospodarskem, finančnem in bančno tehničnem področju ter izdati strokovno in propagandno literaturo. Končno je namen zavoda izvrševati finančne operacije za skupni račun vseh zavodov. Ni pa družba

pooblaščenja sprejemati hranilne vloge v kakršni koli obliki.

Novi specialni vagoni. Italijanske dr. žavne železnice so te dni stavile v promet nove velike specialne vagonce z osmimi osmi, ki služijo za prevoz celih ljudskih strojev in tudi manjših ladij. Nosilnost teh vagonov znaša 120 ton.

Italijansko-slovaška trgovinska pogodba. Te dni so se v Bratislavi pričela italijansko-slovaška gospodarska pogajanja, ki se v glavnem nanašajo na nove kontingente za tekoče leto. Blagovni promet med obema državama se je lani znatno povečal. Slovaški izvoz v Italijo se je dvignil od prejšnjih 230 na 437 milijonov Ks, slovaški uvoz iz Italije pa se je povečal od 288 na 417 milijonov Ks. Za letošnje leto so predvidene še večje dobave italijanskih tekstilnih izdelkov in polidevkov v Slovaško. Ter sl. vavškega lesa in oglja v Italijo. Kakor pri slovaških pogajanjih z Rumunijo in Madžarsko, je treba premostiti razlike v splošnem nivoju cen v obeh državah. Že pri lanskih pogajanjih v Rimu in Milanu je bilo v središču razgovorov vprašanje stabilizacije cen za blago medsebojnega prometa.

Zrebanje obligacij 6% obligacijskega posojila mestne občine Ljubljanske. Dne 15. marca t. l. je bilo XXX. zrebanje obligacij 6% obligacijskega, gradbenega in investicijskega posojila mestne občine Ljubljanske. Izrebanje obligacije so objavljene v »Službenem listu« z dne 3. t. m. in so plačljive dne 15. septembra t. l. pri mestni blagajni v Ljubljani.

Likvidacija. Zadruga hranilnica, druga z o. i. v Ljubljani objavila po § 67. zakona o gospodarskih združenjih, da se je razdružila in prešla 28. marca t. l. v likvidacijo. Hkrati se pozivajo upniki, da prijavijo svoje terjatve v šestih mesecih od dneva objave v »Službenem listu«.

Uvedba nemškega davčnega sistema v češko-moravskem protektoratu. Iz Prage poročajo, da je te dni izšla naredba, s katero se uvajajo nemški predpisi tudi za pobiranje dohodnine, uslužbenškega in družbenega davka, tako da bodo davčni predpisi v protektoratu docela priugodni nemškemu sistemu. Na ostalih finančnih področjih so bile nemške pravne norme uvedene že prej. Tako so bili 1. oktobra 1940 v zvezi z ukinjivjo carinske meje uvedeni nemški predpisi glede prometnega davka, ki so prinesli tudi ukinjenje luksuznega davka. Z istim dnem so bili prilagojeni nemškimi predpisi tudi predpisi o trošarinskih davkih in so bili pri tem ukinjeni nekateri monopoli. Leta 1942 so po nemškem vzorcu uvedli prevoznik davek in avtomobilski davek, s 1. januarjem t. l. pa je bil uveden premoženjski davek.

Pridelovanje buč je zelo koristno

Naša glavna skrb naj bo, da gospodarstvo usmerimo tako, da bomo po možnosti primanjkljaj zmanjšali. To bomo v precejšnji meri dosegli s sajenjem sončnic in buč. — Danes je v praksi in poizkusi dokazano, da je proizvodnja rastlinskih masloč bolj gospodarska kakor pa živalskih, kajti na enem hektarju, posejanem z olinimi rastlinami, pridelamo najmanj šestkrat toliko olja kakor pa živalskih masli, ki bi jih dala živina, krmljena s krmom, pridelano na isti površini. Zato je razumljivo, da so po vseh naprednih evropskih deželah povečali površine, zasejane z olinimi rastlinami.

Poizkusi s pridelovanjem sončnic v večjem obsegu so se pri nas lansko leto dobro obnesli in bo treba sajenje sončnic v krajih, ki prihajajo za to v poštev, še bolj razširiti. Danes se pa bomo podrobneje bavili z bučami.

Buča v naših krajih ni nova rastlina vendar pa je edino na Štajerskem v zadnjih desetletjih pridelujejo tudi zato, da dobivajo bučne peške za izdelavo olja. V naši pokrajini sajenje buč v ta namen ni bilo znano in so jih kmetje trkali večnoma že pred dozorjenjem za krmno živali, zlasti prašičem. Če upoštevamo, kar smo gori navedli glede donosnosti olinjatih rastlin, je jasno, da moramo tudi pridelovanju buč posvetiti vso svojo pozornost.

Buč seveda ne moremo pridelovati v neomejenih količinah, kajti računati je treba s tem, koliko jih lahko pokrmimo živini, ki ji zelo prija (bučno meso je mogoče v večjih množinah rabiti tudi v druge namene, o čemer pa sedaj ne bomo govorili; omenimo na le, da se dajo iz buč na več načinov pripraviti zelo okusne jedi, torej so važne tudi za neposredno človekovo prehrano). Buče se držijo pri sedaj

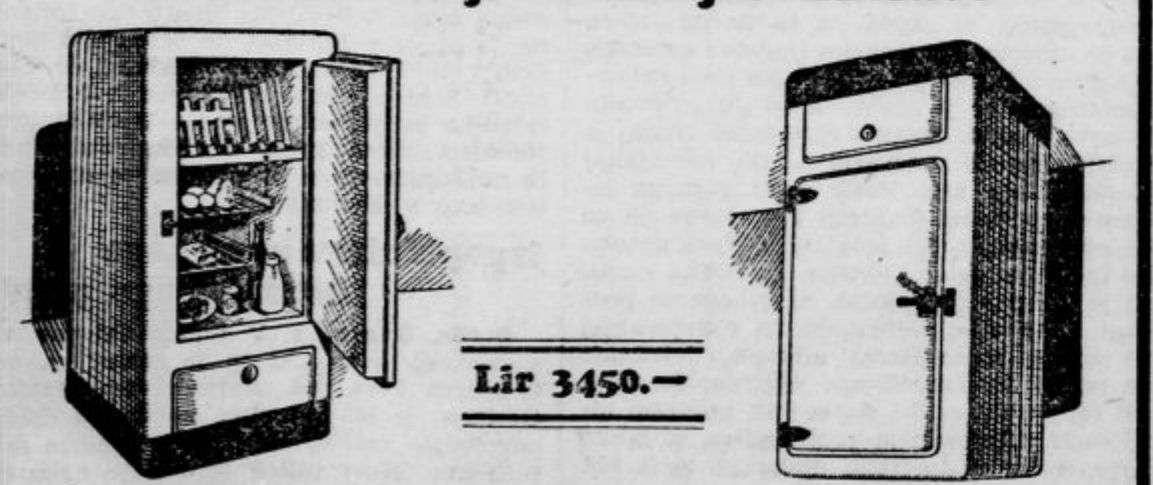
njem načinu shranjevanja približno tri mesece; za pridelek količine buč, ki bi jo brez pretiravanja lahko pokrmili v tem času, bi bilo potrebno zasaditi približno štiri odstotke naših njiv. To je razmeroma zelo malo, če upoštevamo, da zasade nekatere kmetije na Štajerskem z bučami tudi do deset odstotkov njiv. Pridelek buč računamo okroglo 50.000 kg na hektar pri čisti kulturi, to se pravi, kadar pridelujemo na dotičnem prostoru samo buče, v dobrih letih pa doseže ta pridelek tudi do 120 tisoč kilogramov. Semena dobimo do 27 % računano od buč, torej bi bil pridelek bučnih pešk pri zasadih navedene površine tako velik, da bi križ znaten del primanjkljaja masloč, kajti bučne peške dajo 25 % olja, pa tudi več, kakršne pač so.

Seveda se kar od danes na jutri pridelovanje buč ne da tako razširiti, že zato, ker je treba najti primerno vrsto, ki bi v naših krajih dobro zorela in dala na olju čim bogatejšo seme, toda v nekaj letih se pa lahko gornji površini zelo približamo.

Za sedaj bo najbolje ostati pri naši navadni buči (lučnarki), ki daje razmeroma največ olja, četudi bi kdo mislil, da je bolj priporočljivo saditi tako imenovano golico, to je ono podvrsto navadne buče, ki ima seme skoraj brez lučine. Golica ima sama po sebi sicer nekaj več olja, zato pa dala navadna buča večji odstotek semen. Pri golici je pridelek olja vsaj za eno osmino manjši kakor pri navadni buči, tropin pa dobimo več kakor polovico manj.

O samem gojenju buč pa kaj več prihodnjič. Za danes še smo pripomnili, da se bučno seme in navodila za gojenje buč dobijo pri tvrdki Hrovat & Komp., tvornici olja, Ljubljana.

Hladilnik najmodernejše izdelave

Lir 3450.—

je S. A. F. F. A. hladilnik

Izdelan je po najnovejšem principu moderne iznajdbe tako, da je v notranjosti omogočeno stalno kroženje mrzlega zraka. — Ogled in informacije so neobvezne.

EVEREST, LJUBLJANA, FREŠERNOVA 44

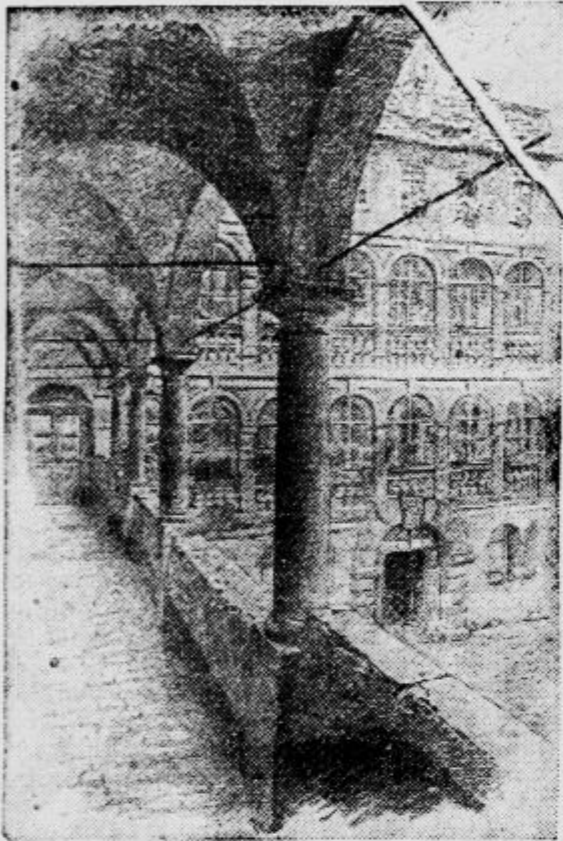
Neme priče ljubljanske preteklosti:

Mestni trg

Mogočno poslopje na Mestnem trgu št. 10, ki se more kosati glede velikosti in obsega z še opazno hišo št. 8 na tem trgu, ima zadaj tri trakte, ki prikazujejo v celotni obliki podoben kakemu gradu. V poslopje se hodi s trga skozi kamniten starinski portal, nad katerim je balkon z železno umetniško izdelano ograjo, v dolgo in dokaj široko vežo; s po navadi mično in priključljivo opremljenimi izložbami ob platih. Nad vrati, držečimi iz veže na dvorišče, se vidi grb, s kakršnim se je smela ponašati rodbina Wa(t)z von Wa(t)zenberg.

»D-maci prijatelj« ima v letniku 1931 članek »Najstarejša hiša na Mestnem trgu«, v katerem citamo sledeče:

»Pročelje trinastropne hiše, ki se je v teku stoletij prav naglo menjala, je bilo veskrozi baročno. Poseben znak baročnosti je daljal po vsej širini pročelja točki baročni balkon, ki se je ohranil do danes samo v srednjem delu nad portalom. Baročni so bili tudi ornamenti pod okni in nad okni, prav tako tudi luče med njimi.

Po našem mnenju so ti baročni ornamenti ohranjeni, vsaj v svoji glavni konceptiji, še danes in kažejo veliko umetniško vrednost. Mnoge fineše, čisto figurativne in nje teh ornamentov bi moglo človeka zavesti k misljenju, da je v poznejših časih baročno jedro ornamentov doživelo zelo posrečene izpremembe v smislu elegantnejše rokoko sloga. Posebne vrednosti je pri hiši notranje štirikotno dvorišče. Na vzhodni in severni strani se da še navzile adaptacijam dobro slediti stebrovje križnih hodnikov, ki so se neokrnjeno ohranili na zapadni in južni strani. Ti križni hodniki se odlikujejo po vitkosti stebrov in harmonični razporeditvi obokov, največja njih odlika pa je vsakega zapadno, t. j. pročelna stran, kjer je prostor med posameznimi stebri do balustradne višine v I. in II. nadstropju izpolnjen z vitkimi pilastri. Te vrste pilastri vnašajo v arhitektonsko solidnost in enakomernost obilo življenja in elegancije. Zato bi smeli trditi, da so ti križni hodniki neprimerno lepi in popolnejši izraz renesanse na Slovenskem kakor pa hodniki v znanem gradu Auerspergov v Soteski na Dolenjskem.

Srečna lastnika lepega in razsežnega poslopja, obenem v vsakem oziru izvrstno uporabljivega, sta danes gospoda Skaberneta — Avgust in Milan — imetnika firme A. & E. Skaberné, ki sta jo ustanovila leta 1883, brata Skaberneta — Avgust in Edvard. Poslopje je v več pogledih posebej važnosti in zato pač vredno, da se pomudimo pri njem nekoliko bolj.

Med leti 1545. do 1555. je bilo poslopje last ugodnega meščana Lenarta Hrena (Choenar), počeje pa (do leta 1612, a po Robidovih zapisih le do 1606.) njegovih pravnih dedičev. Najbrže velja lahko tudi za rojstno hišo znamenitega ljubljanskega kneginje Tomaz Hrena. Zategadelj naj bodo priobčene o obeh Hrenih na tem mestu nekatere zanimivosti, povzete deloma iz Letopisa Slovenske matice za leto 1878. in dr. Jožefa Gručina Zgodovine slovenskega naroda, toda z marsikatero izpopolnitvijo, kolikor je za lažje in boljše razumevanje te ali one reči nujno potrebno.

Lenart Hren, v Ljubljani mestni svetnik, v letih 1565. in 1566. štiri in dvajseti njez župan. Bil je deželni stanov i. dr., je bil privrženec protestantske vere, v katero je prestopil, ker so mu ugajali nauki Primoza Trubarja. Kot odločen branilec protestantstva je bil leta 1565. s poslanstvom nemških stanov na dvor v Gradec zaradi dovoli, da bi se smeli v domovino vrniti pregnani Trubar. On ni bil samo član nemškega, ampak tudi gosposkega sveta na Savi pri gorenjskih Jesenicah. Poen je bil z Uršulo Zinkovico, sestro duhovskega vseučiliškega profesorja Gašperja Zinkarja. Zakoncem se je bil rodil dne 13. novembra 1600 sin, ki so ga krstili za Tomaz. Ko je Lenart leta 1608. umrl, se je bil brigati za nekaka in zlasti njegovo varstvo ponudil ujec Tomaz in ostal dolgo doma v očetni hiši, zakaj že kot desetletnik je bil gojenec benediktinskega samostana v Acmonti na Gorenjem Stajerskem, torej v strogo pravokotniški zavodu. Ko mu je bilo že precej let, je (1586) smrtno nevarno obolzel za vročinsko razliko. In to se mu je pripetilo ravno ob namerjanem odhodu na neko italijansko vseučilišče, da bi se učil tam pravo-znanstva, ker se je hotel pobrigati pozneje za državno službo. V hudi stiski za življenje se je zaobljudil, postati katoliški duhovnik, ako mu Bog podeli, jubo zdrav. Je in ga ohrani. Ozdravel je in tudi res z polnim storičeno obljubo. Še isto leto je odšel v Gradec študirat bogoslovje. Čez dve leti (1588) je bil že v Sekovi posvečen v mašnika in ne dolgo zatem (še v istem letu) določen za ljubljanskega kanonika, namesto Primoza Trubarja s pogojem, da mora pridigati v ljubljanski stolnici. Dne 18. oktobra 1587 je imenoval nadvojvoda Ferdinand, vladar v notranji Avstriji, Hrena na priporočilo umirajočega knezoškofa Janeza Tavčarja za le-tega naslednika. Ker pa je izdal papež Klemen VIII. (1592) — 1695, poprej Polipolito Aldobrandini, potrdilno pismo glede imenovanja še celo konse-

meseca julija leta 1599., za to je mogel biti posvečen Hren za škofa stoprav dne 12. septembra, in sicer v Gradcu. Za njegovega škofovanja se je katoličanstvo pri nas sila utrdilo. Hren je umrl dne 10. februarja 1630 v Gornjem gradu, kjer pričakuje tudi vstajanja.

Za Hrenovimi so posedovali hišo do leta 1838: najpoprej menda rodbina Waz pl. Wazenberg — Peter, a za njim Silvester (suknjar) in samo ob sebi umevno tudi obeh družinski člani kot dediči — do 1740 leta; nadalje rodbina Reja pl. Reja, in sicer Ludovik Anton (do 1782), Anton Feliks (1783—1818), Anton Marija do 1821. Tega leta si je pridobil hišo trgovec Sebastijan Fridrich (poročen z Marico Braganjo) in jo obdržal do leta 1838., dokler namreč ni prešla v last njegovih otrok, po vsej priliki samo hčere Elizabete Marije (rojene dne 4. maja 1812) in sina Jožefa (rojene dne 25. junija 1822). S pravkar imenovano Fridrichovo hčerjo se je poročil pri Devici Mariji v Polju dne 14. januarja 1838 vdovec dr. Janez Matija Albert Paschali, dvorni in sodni odvetnik (rojen dne 18. septembra 1802). Kako in kaj je bilo z lastništvom hiše, oziroma razmerjem med prizadetimi najoprijemljivi sorodniki zaradi nje v naslednjih sedmih letih, bi se dalo ugotoviti natančneje zgolj z vestnim pregledom dotičnih uradnih in drugih listin. Najsi bo temu že tako ali tako, imejmo vendarle za popolnoma gotovo nastopno: dr. Paschaliju sta se rodili dne 15. novembra 1838 hči Gabrijela in dne 21. aprila 1840 hči Adolfina. Polovica hiše je bila prepisana dne 7. julija 1845 na Gabrijelo Paschalijevo, a dne 13. aprila 1872 prav tako nanjo, toda že soprogo Karla Pam-

merja, veleposesnika in rudarskega družbenika, še druga hišna polovica (lastna takrat nemara njeni sestri Adolfini z nje nim), in to predvsem po kupni pogodbi z dne 27. septembra 1869 in na podstavi še več drugih pravnopisanih listin. Nato je bila prepisana lastniška pravica do celotne hiše spričo prisojila z dne 22. novembra 1879 na maloletne Pammerjeve otroke, tako, da so postali deležni po ene hišne sedmine Robert, Hugon, Kamilo, Gabrijela, Oton, Zofija in Olga. Od naštetih je bil med nami svoje dni posebno znana osebnost Kamilo, nekdanji ravnatelj Kranjske stavbene družbe d. d. v Ljubljani, in do državnega prevrata v letu 1918. podpredsednik trgovske in obrtniške zbornice za Kranjsko in eden izmed sedmih zastopnikov Nemcev v ljubljanskem občinskem svetu, sestavljenem dne 23. aprila 1911 z novo izvolitvijo vseh svetnikov. (Ugovor zoper to volitev je zavrnilo upravno sodišče na Dunaju dne 22. novembra 1911. Po odredbi deželne predsedništva z dne 18. decembra 1911 je bil sklican nato občinski svet k prvi seji na dan 22. januarja 1912, na kateri je izvolil za župana dr. J. Ivan Tavčarja.) Po končani prvi svetovni vojni se je preselil Pammer v Gradec ter je pred nekoliko leti umrl baje na Dunaju kot povsem oslepel državni upokojenec.

V novejšem času je bila vključena lastniška pravica do hiše, kakor sledi: na podstavi prisojilne listine dne 14. julija 1891 za Avgusta Skaberneta, trgovca v Ljubljani, po darilni pogodbi dne 1. junija 1898 za Adela Skabernetovo, rojeno pl. Schreyjevo, s prisojilom z dne 30. avgusta 1926 pa za sedanja njena lastnika.

Alojzij Potočnik.

Vremenska napoved pri južnem vremenu

Ljubljana, 3. aprila

Naše južno vreme, ki ga posebno aprila pogosto opazujemo, se pojavlja v najrazličnejših oblikah; nanj kakor seveda tudi na vsako drugo vreme ima močan vpliv letni čas, današnja in prejšnja vremenska situacija, oblika tal in druga. Možnosti za pojav podobnih južnih vremen, kakor podobnih vremen v obče, je nešteto, nešteto je kombinacij porazdelitve meteoroloških elementov v kraju in času, nešteto, neskončno je vplivov na vreme, od katerih vseh nam je dano samo nekatere, mogoče samo nepomembne spoznati in se nanje opirati pri napovedovanju vremena.

Pri pretresanju možnosti bodočega vremena se poslužuje vsak svojih izkušenj in ker nas zanima tu krajevna vremenska napoved v južnem vremenu, nam utegetno koristiti tudi nekateri statistični podatki predvsem iz opazovanj lanskega leta južnega vremena. Spoznali bomo s tem vsaj nekaj lastnosti našega juga, ki so značilne in za napoved potrebne.

Vsako južno vreme lahko uvrstimo v eno izmed naslednjih treh skupin: Antiklonalno južno vreme (aj), ki se pojavlja v področjih visokega zračnega tlaka (v antiklonah); prinaša nam v toplih mesecih jasne dneve z jugozapadnimi vetrovi pri tleh in tudi v višinah, v hladnih mesecih pa mrzlo vreme z meglenimi oblaki v plasteh, nekako v višinah od 700 do 2000 m, nad katerimi veje topli jugozapad. niki.

Pravo južno nepadavinsko vreme (j) z značilno južno oblačnostjo, ko plihajo v oblakih, ki so najmočnejši na gorenjski strani in okoli Kamniških planin, več ali manj močni jugozapadni vetrovi.

Deževno ali izpremenljivo deževno južno vreme, ki ga lahko imenujemo depresivno južno (dj).

Prvo — aj vreme — se pojavlja najčese v splošnem marca (povprečno trikrat), skoraj izjemoma pa februarja. Aprila se v splošnem zaradi razgibanega aprilskega vremena pojavi kvečjemu enkrat, drugače pa ga opazujemo nekako dvakrat na mesec. Pravo južno vreme, pa bodisi nepadavinsko ali padavinsko, pogosto opazujemo aprila in maja; v teh dveh mesecih, ko se na severu ozračje zelo hitro segreva, ima južni sorazmerno hladni zrak neprimerno lažji dostop v one severne predele kakor n. pr. pozimi, ko je zrak na severu

izpostavljen v dolgih nočeh neprestanemu ohlajevanju. Zato se tudi poljubno južno vreme pozimi, posebno pa še v februarju, najmanjkrat pojavlja, v treh zimskih mesecih (december, januar, februar) nekako 20 krat. Spomladi (marec, april, maj) in jeseni (september, oktober, november) ga opazujemo kar po 40 krat, poleti (junij, julij, avgust) pa 30 krat. Februarja imamo kakršnokoli južno vreme povprečno samo 4 krat, a maja, aprila in novembra po 14 krat.

Oglejmo si, kako hitro sledi po južnem vremenu padavinsko vreme. Za lanske leto nam kaže to spodnja preglednica:

	dež je sledil					6.ali po- znejši dan
	1.dan	2.dan	3.dan	4.dan	5.dan	
po tipu aj	3	4	3	6	3	4 krat
po tipu j	25	10	6	1	1	4 krat
po tipu dj	15	5	1	1	1	2 krat

Po aj vremenu je sledilo torej lanske leto padavinsko vreme že prvi (vsaj drugi, naslednji dan samo 3 (7) krat, to je samo v 13 (31) odstotkih. Neprimerno rajši sledi padavine j vremenu in sicer so sledile lanske leto takoj naslednji dan v 54 odstotkih, vsaj drugi naslednji dan v 75 %; še rajši sledi padavine vremenu in sicer so sledile lanske leto takoj prvi (vsaj drugi) naslednji dan v 60 (83) odstotkih.

Če upoštevamo, da spada padavinsko vreme, ki sledi aj vremenu, navadno izpremenljivemu nevihtnemu vremenu z lepimi jutri in večeri, lahko skoraj s 100 odstotno gotovostjo pričakujemo po aj vremenu lepo vreme ali kvečjemu vreme s krajevnimi nevihtami brez dan.

Težje je — vsaj navidez — z napovedjo pri j-tipu, kajti približno ravno v polovici primerov (54 odst.) je sledilo prvi naslednji dan padavinsko vreme. Dober pripomoček je v tem primeru barometer. Pri j-tipu napoveduje namreč padavine za naslednji dan padanje barometra v popoldanskem urah. Tako je bilo na pr. izmed vseh 47 j-dni 12 takih, ko je popoldne od 14. do 21. ure (po starem) padel barometer za 1 mm ali več, in razen v enem je v vseh teh primerih sledilo naslednji dan padavinsko vreme. Zanimiva je ta doslednost; a kje tiči njen vzrok, zaenkrat ni mogoče raziskati.

Ob j-vremenu nam značilni tlak pove še več! V splošnem nam prinese pri tem vremenu popoldansko pojevanje zračnega

Fronte tunisinske: višje esaminato materiale bellico catturato al nemico nelle recenti operazioni. — S tunisinske bojišča: pregled vojnega materiala, ki je bil pobran sovražniku med zadnjimi akcijami

tlaka (od 14. do 21.) takoj naslednji dan padavinsko vreme, naraščanje pa nepadavinsko. Izjeme se morajo pojaviti skoraj izključno samo v toplih mesecih, ko sledi j-vremenu izpremenljivo slabo padavinsko nevihtno vreme; tedaj se torej popoldne barometer lahko tudi dviga.

Glede oblačnosti j-tipa je vredno opaziti, da se posebno v toplih dneh čez dan močno izpreminja. Zjutraj in zvečer leže oblaki, če se sploh pojavljajo, v plasteh čez dan se pa združujejo v večje in manjše kope in le deloma pokrivajo nebo; pogosto se pojavljajo tudi najvišji nežni beli oblaki, cini. Na možnost močnega razvoja oblakov čez dan ne smemo v toplih mesecih pri napovedi nikoli pozabiti, upoštevati moramo, da se iz kopastih oblakov čez dan razvijajo predvsem v popoldanskih urah nevihtni oblaki, nositelji kratkotrajnih ploh in nalivov.

Vremenska napoved pri j-vremenu je v toliko ugodna, da slede po takem vremenu v 80 odstotkih prvi ali vsaj drugi dan padavine. Zanimivo in važno je tudi dejstvo, ki se je po večletnih opazovanjih takorekoč z vsodolostno vedno znova potrjevalo, da preide j-vreme naslednji dan padavinsko vedno tedaj, kadar se pojavi v enem izmed prejšnjih dveh tedaj vzhodno padavinsko ali pa mirno oblačno nepadavinsko vreme. Če upoštevamo to lastnost in če napovedujemo v j-vremenu dosledno samo tedaj padavine za naslednji dan, kadar smo imeli vsaj v enem izmed prejšnjih dveh dni omenjeno vreme, napovedujemo glede na padavine približno z 80% gotovostjo. Značilno je, da nam pri napovedovanju v aj ali dj-vremenu barometer ne koristi mnogo in da nam dosti več pove opazovanje neba in preteklega vremena.

Težje je s predvidevanjem hladnih valov, ki južnemu vremenu čez slede. Zaenkrat moramo pustiti to vprašanje nerešeno in se zadovoljiti z zgornjim, kar s enostavnimi pripomočki omogoča napovedovati ob južnem vremenu bodoče vreme vsaj glede na padavine in sicer z 80 in več odstotno gotovostjo.

Dr. M. Čadež.

Poravnaj čim prej
zaostalo naročnino!

Dolgočasni so večeri

brez prijetne glasbe!

Veliko izbire lepih grafomonskih plošč, dobrih gramofonov, prvovrstnih klavirskih in diatončnih harmonik vseh vodilnih tovarn, dobite v veliki izbiri samo pri:

EVEREST v Prešernovi ulici šte. 44

Oglejte si jih neobvezno!

Oglejte si jih neobvezno!

Velika povodenj

Sredi meseca izide v »Dobri knjig« prvi del znamenitega Bromfieldovega indijskega romana »Prišlo je deževje«. Naslednje slike so kratak odlomek iz romana.

V hišici, ki je čepela na robu jez, tik zatvornice, nista bila nikdar več kakor dva čuvaja. V noči, ko se je zgodila nesreča, pa je bil eden tam. Kajti glavni »izbodbarec« je odšel v mesto, da bi prebil pot pri svoji ženi, kar pa mu ni rešilo življenja; utonil je s svojo rodbino, ko mu je veliki val poril hišo. Čuvaj, ki je ostal v hišici, je bil plašen črn možček. Ob prvem potresnem sunku je planil iz hišice v dež in tekkel po nasipu. Tam pa ni našel spasa, kajti kmalu je skozi sum dežja zasilal bučanje vode, ki je hrumela skozi podrti pregrado. Ko se je obrnil in tekkel v nasprotni smeri, pa mu je prihajal isti hrup iz teme nasproti. Prestašen kakor ujeta žival se je vrgel z obrazom na tla in poklical na pomoč šivo, Krišno, Ramo in celo uničevalko Kali, toda sredi molitve se je zgrbančilo zidovje pod njim in se razsulo. Med silnim vzhodom vode je s skalami vred odletel kakih trideset metrov globoko na električno centralo. Tedaj so se zamajale zatvornice, začelele in padle. In iznenada se je vse umetno jezero, ki je bilo sedem milj dolgo in tri milje široko, z divjim bobnenjem izlilo v dolino.

Električno centralo je z ena in trideset možmi, ki so bili tam zaposleni, kar prevažalo in odneslo brez sledu. Pozneje niso našli tam drugega kakor ogromno votlino. Vodna stena je divjala po široki ploski dolini, odplavila dve vasi in kraljstvo kmelj ter odnašala seboj meste, žene in otroke, krave in ose, kože in svete opice. Sledila je toku že narasle reke, preplavljajoč nižino in zadevajoč se s kipečimi valovi ob vzhodni strani. Na robu mesta je zadelo ob vojašnico lepih Sikhov, ki jih je gosposkna Holgeva tolikrat obdruževala. Utopila je polovico tistih, ki so bili ušli potresi. Polepno je vdrla v žganjarno in kemično tovarno ter uničila vse drage stroje, ki jih je bil maharadža pripeljal iz Nemčije. Višji

svet je preplaval z nizkim valom, ki je zasil igrišča za tenis pri Simonovih ter Smileyev vrt. Vzela je seboj hišeno in divje prebivalce iz male ograje zadaj za hišo. Svignila je po inženjski cesti, ogibajoč se vzpetine okoli velike palače. Butnila je ob stene bungalova, kjer sta živeli obe učiteljici, nato pa vdrla čez vodno kotanjno na veliki trg, ki je bil tedaj poln prestrašenih ljudi — možikov, žena in otrok — ki so se zatekli na prosto iz majajokih se hiš in kina. Preplavila je bazar, kjer so se male lesene zgradbe podirale druga za drugo, kakor da so iz papirja; pritičile stare palače, kjer je prvi lord Heston vse zabuhel trpel muke kuge; nizko ležečo nedotakljivo četrt, kjer so se slovate hiše topile, kakor da so iz peska; živalski vrt, kjer so se živali utopile v svojih kletkah; planila je čez sežigališče in od tod spet v odprto deželo — divja zmešnjava vode in hiš, trupel in izruvanih dreves.

Čez planjavo je sledila rečni strugi proti gori Abana. Za nekaj kratkih trenutkov se je ustavila ob obeh mostih z nizkimi oboki, dokler ni naposled prišla do ozkega grla, po katerem je reka prodirala skozi goraki obroč. Tu pa jo je zajela pregraja, ki si jo je bila sama nanesla — strašna grmada iz razvalin in dreves, človeških in živalskih trupel, ki jih je dvajset milj daleč prinesla na svojih nedrih. Ob jez iz ruševin se je hudourni tok vode dvigal vedno višje, dokler se ni naposled malodane ustavil in se jel počasi razliviati nazaj proti podrtemu mestu, strašni dež in hrumeča reka pa sta ga napajali z novimi silami. Končno je preplavljeno dolino in nesrečno mesto zagrnila tišina.

Nedotakljiva četrt je bila najhuje prizadeta, kajti stala je v najnižjem delu mesta in sicer ob obrežju reke tik nasproti sežiga-

lišča. Ne samo da jo je zadelo vsa vodna sila, temveč tudi vse breme izruvanih dreves, porušenih hiš in trupel, ki jih je povodenj valila na svojih gnevih prsih.

Po prvem potresnem sunku je gospod Džobnekar odletel svojo ženo in tri lutkama podobne otročičke na mali trg pred hišo ter se priključil množici, ki se je bila tamkaj zbrala. Preden pa je mogel reči besedo in pomiriti vsaj svoje najbližje sosedo, se je iz dalje oglasilo hrumenje, spremiljal ga je tisti čudni nedoločen krik groze, ki se je dvignil iz mesta nad njimi. To ni bil zvok tisočih glasov, ki so kričali ob strahu — zvenelo je kakor en sam glas, kakor da je vse mesto ugrozilo pogibelj, ki se mu bliža, in zakricalo v smrtni mulci.

Gospod Džobnekar, ki je hitreje mislil in je bil pametnejši od ostalih, je razumel, kaj ta zvok pomeni, in je zakrical: »Povodenj! Povodenj! Rešite se na strehe!« Ljudje so si ponavljali njegov klic, dokler se niso glasovi na trgu nedotakljivih pridružil kriku groze, ki se je dvigal iz zgornjega mesta. Gospod Džobnekar je zgrabil dva otroke — najmanjšega je nosila njegova žena — in tekkel s svojo rodbino nazaj v malo rožnato hišico s čipkastimi zavesami.

Obupno so se pogнали po stopnicah v prvo nadstropje in nato na streho. Sosedje so jim sledili za petami in vsi so kričali in vrečali od groze. Za njimi se je od padavinske strahu prevzeta množica izlila na ravno streho, da ni bilo nikjer več prostora in so mnogi otroci izginili, ker so jih ljudje poteptali pod seboj. Gospod Džobnekar je še tesno stisnil ženo k sebi in vse tri vekočake otroke, potem pa je povodenj z divjim trudenjem zadela trg. Odplavljala je hišo za hišo in s strašno težo ruševin in trupel zdrobila pod seboj še tistih nekaj ubogih mož, žena in otrok, ki so bili ostali na trgu. Ta trenutek se je gospod Džobnekar zavedel, da ni več upanja. Obupano je skušal združiti ženo in jokajoč otrok v objemu svojih rok, obračajoč v poslednji začetniški kretnji svoj hrbet proti povodnji. Hiša se je zamajala zaškripala in zajekala, ko je povodenj zadela ob njo. Del hiše se je pri pridi zrušil z vsem svojim

bremenom prestrašenih ljudi. Nato je odjenjal še ostali del — počasi kakor ranjena žival, ki pada na kolena. Z njim vred so se gospod in gospe Džobnekarjeva in njuni od groze plakajoči otroci počasi pogrezali v strašni tok. Ko je voda zagrnila Džobnekarjevo glavo, je stisnil otroke k sebi, kakor da jih hoče potolažiti in jim viliti poguma. »Zdaj še ne smem umreti,« je pomislil. »Toliko dela me še čaka...«

Ko je povodenj drvela čez ravno planjavo proti gori Abana, ni stala niti ena hiša več v vsej nedotakljivi četrti.

Tri in dvajset let, odkar so dogradili veliki jez, ki ga je smatral svet za eno izmed indijskih čudes, je napaka ostala skrita. Tri in dvajset let so maharadža v svojem ponosu, dewan v svoji prekanjnosti, policijski minister Rašid, gospod Džobnekar, državni svetovalci in preprosti prebivalci Randipurja verjeli v veliki jez. Verjeli so vanj kakor so verjeli v gorski obroč in v nespremenljivo puščavo onstran hribov in kakor so verjeli v sveto goro Abana, ki se s svojo krono iz belih svetilčev večno dviga k razjarjenemu nebu. Kajti v njihovih sredi, razen morda v srcu starega dewana, ki je bil star kakor čna, je živel nekakšna nadčutna, otroško-čupljiva vera v čudesa, ki jih lahko vrše veliki inženjerji z Zapada... v čudesa, ki bi si jih noben Indijec ne mogel zamisliti ali izpeljati.

Veliki jez je bil nekakšen simbol — simbol orientalske vere v spodobnost, poštenost, organizacijo in premoč Zapada, ta vera pa se je kakor sam jez sesula in podrla.

Drugi del romana »Prišlo je deževje« je v začetku prihodnjega meseca. Naslednji del »Dobro knjig«, ki izda vsak mesec en roman, znaša mesečno za naročnike »Jutra« in »Slovenskega naroda« 10 lir za brošuro in 20 lir za vezano izdajo, za ostale pa 11 in 22 lir. Naročniki lahko lobe po različni ceni tudi doseganje romanov, kolikor jih je še na razpolago.

Kronika

IZ LJUBLJANE

* 800.000 lir za bolnišnico. Duce je doleži 800.000 lir za dovršitev bolnišnice na coku Veglja. Denar je bil nakazan prefektu Carnara.

* Nemško odlikovanje italijanskih častnikov. V prostorih nemškega konzulata v Trstu so bila v navzočnosti nemškega generalnega konzula dr. von Druffella izročena italijanskim častnikom odlikovanja. ki jih je podelil nemški general Kesselring po svojem posebnem odposlancu, letalskem polkovniku Dotatlu, skupini italijanskih častnikov. Med odlikovanimi častniki so general Corte, general Voggiani, polkovnik Beech, Festa in Ruffin, ter stotnik Reuther.

* »Ljudje v zraku«. Italijanska filmska družba »Cines« je izgotovila film, ki prikazuje življenje italijanskih letalcev. Film ima naslov »Ljudje v zraku« ter je izrazito vojni film, ki ne prikazuje sanj življenja letalcev, temveč tudi delo v vojskah za letala. Film je režiral Esado Frettili.

* Proslava nemških junakov v Trstu. Ob sodelovanju nemškega generalnega konzula v Trstu von Druffella predstavljajo narodno-socialistične stranke ter italijanski vojaški in civilni oblasti je bila v Trstu proslava v spomin nemških junakov, ki so padli v svetovni in sedajšnji vojni. Na evangelijskem pokopališču tor na grobu neznanega junaka pri Sv. Justu so bili položeni spominski venči. Komemorativni govor je imel generalni konzul Druffel. Poltrijerjev kvartel iz Milana pa je zaigral neko Beethovovo skladbo.

* Razpisane službe na univerzah v Benetkah in Padovi. Ministrstvo za narodno vzgojo je razpisalo natečaj za stolico ruskega jezika na fakulteti za gospodarstvo in trgovino v Benetkah ter stolici za teoretiško fiziko na padovski univerzi.

* Skrčene pristojbine za brzojavke Italoradua. V skladu z dogovorom, ki je bil na Dunaju podpisan med evropsko pošto unijo, veljajo od 1. aprila dalje zmanjšane pristojbine za brzojavke, ki se po poti Italoradua pošiljajo v Italijo, Nemčijo, Luksemburg, na Dansko, Norveško, Nizozemsko, v Rumunijo, na Slovaško in Madžarsko.

* Smrt v Timavu. Iz Ville del Nevoso poročajo o smrti nesreči Mihaela Logarja, starega 68 let. Logar se je vračal domov in na poti čez most, ki drži čez Timav, je nenadoma izgubil ravnotežje ter padel v vodo, kjer je utonil. Dva karabinerja sta ga naslednje jutro našla na kraju nesreče ter ga potegnili na breg.

* Najmlajša stara mati v Italiji. V Ostellatu pri Ferrari so odkrili najmlajšo babico v Italiji in sicer v osebi 39letne Alberine Brancaloni. Najmanjša babica nima niti enega sivega lasu v svoji glavi ter je rodila šest sinov, katerih najstarejši ima že tri otroke. Brancaloni je postala babica že z 31. letom svojega življenja.

* Važno za strojeplasje. Novi dnevi in večerni tečaj prične 5. in 6. aprila. Specialna strojeplasična šola: največja moderna strojeplasična, raznovrstni stroji, desettirna učna metoda! Pouk dopoldne, popoldne ali zvečer po želji obiskovalcev. Informacije, prijave dnevno. Zahtevajte prospekt: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Domobranska 15.

GLEDALIŠČE

DRAMA

Nedelja, 4. aprila, ob 14: Sneguljica. Mladinska predstava. Izven. Znižane cene od 12 lir navzdol. Ob 17.30: Prava ljubezen. Izven. Cene od 20 lir navzdol. Ponedeljek, 5. aprila, ob 15. uri: Sneguljica. Zaključena predstava za GILL.

* Mladinska predstava »Sneguljica« v stilih Pavla Golie. Osebe: Sneguljica-V. Juvanovca, kraljica-Sandrovca, maršal-L. Pah, lovec-Gregorin, Frice-Raztresen, Frac-Potokar, kraljevič-Benedičič, prvi škrt-Podgoršek, drugi škrt-J. Boltarjeva, tretji škrt-Bajlje.

* P. Bracco: »Prava ljubezen«. Dialog v treh dejanjih. Osebe: Helena-V. Juvanovca, Hugo-Jen, natakar-Verdonik, krmarica-Kraljeva, šofer-Košič. Režiser: J. Kovič.

OPERA

Nedelja, 4. aprila, ob 16: Janko in Metka. Izven. Cene od 28 lir navzdol. Ponedeljek, 5. aprila: Zaprti.

* E. Humperdinck: »Janko in Metka«. — Pravična opera v treh dejanjih. Osebe: oče — Dolničar, mati Stritarjeva, Janko — Golobova, Metka — Mlejnikova, Hrustaj — baba — Poličeva, Troj — možek — Barbčeva, Rosi — možek — Urbančeva. Dirigent: N. Stritof, režija in scena: C. Debevec, zborovodja: R. Simoniti, koreograf: inž. P. Golovin.

A. ALEXANDER:

POZABLJENI NAPEV

ROMAN

Tom je vrgel oči po tiru in premaknil neki vzvod. Hitrost velikankega stroja se je občutno povečala, in igla na brzinomeru je kmalu pokazala šestdeset. »Takoj bomo v predoru,« je rekel Tom. Mirno dušno je izvelike kresilo, si prižgal pipo in krepko potegnil dim. »Tu lahko brez skrbi vozim po šestdeset: predora je za tri minute, kajti proga gre naravnost.«

Kurjač je bil videti s to hitrostjo zadovoljen. Počasi je vstal in ponudil strojevodji steklenko. »Vidiš,« je menil Tom, »zdaj si lahko privoščim celo požirek. Ta predor je najbolj varni košček vse vožnje. Strazi na obeh koncih ne puščata vanj ne ljudi ne živali. Zato...«

Stavka ni dokončal, kajti v peklenem trušču, ki je polnil predor, ni več slišal samega sebe. Z zadovoljnim nasmeškom je ponesel steklenko k ustom in jo nagnil. Nato se je s privajeno kretnjo iztegnil naprej ter pogledal po progi.

Se tisti mah je izpreletel njegovo silno telo trepet. Steklenka mu je padla iz roke in se razvila. Tomove silne roke so po bliskovito zgrabile za vzvode, stisnile zavore in spustile nasprotno paro. Začelo

7

se je oglašujoče škripanje železa, za tem pa neznanisunek. Kurjač, ki ga je sila vztrajnosti vrgla naprej, je butnil v vrata kotla; Tom se je krčevito oprjel stranske stene in pomolil glavo venjak. Nov sunek, udar vagonov drugega ob drugega vse do lokomotive, nato odmik. Rezak, predirljiv žvižg, in vlak je obstal.

Nastal je molk, ki je trajal nekaj sekund, poln grozljivega pričakovanja. Nato so se začeli v temi klci in krklji, ki jih je ponavljaj odmev. Vlakovno osebje je presenečeno in vznemirjeno poskakalo iz vov in prišlo k stroju, da vidi, kaj je vzrok nenadnega obstanka.

Tom je bil od razburjenja tako pretresen, da se v prvem trenutku ni mogel ganiti; njegov obraz je izražal grozo. Ko so ga vsi obsuli s hlastnimi vprašanji, je naposled počasi vzdignil roko in jo iztegnil proti tiru.

»Tam... tam...« je zajecjal in si obilnil suhe ustnice. Njegova groza se je mahoma polastila ostalih. V strahu in radovednosti so iztegnili glave in zagledali med tračnicami, niti ne deset metrov od lokomotive, človeško telo.

Ektratu s tem je opazilo telo tudi več potnikov, in v nekaj trenutkih je bilo vse zbrano okrog uboge, nečloveške žrtve. Ta je bila mladenka kakih dvajsetih let; njena lahka obleka je bila ponekod raztrgana, lepi, plavi in koderasti lasje vsi razmršeni, obraz pa na več krajih odrin in opraskan. Roke, do komolcev gole, so pokrivali krvavi madeži.

»Mrtva?« je vprašal nekdo s temnobnim glasom, med tem ko se je zdravnik, ki je po naključju po-

u— Chopinovi nokturni so čudovita manifestacija zasajane mehke duše, ki je znala vzkipevati v plemenitem ognju in doživljati največje kontraste med strastjo in bolešću. Zadnji njegov nokturno v cis-molu je kakor vsi drugi zložen v izvrstno za klavir. Priredbo tega dela za violino pa bomo slišali jutri zvečer na Clompijevem violinskem koncertu v veliki filharmonični dvorani. Poleg Chopinovega Nokturna bo izvajal znameniti italijanski violinist G. Clompi naslednja dela: Vivaldi: Koncert v D-duru, Bach: Clacona, Beethoven: Kreutzerjeva s-nata op. 47, Principe: V gozdovih Renona, Scarlaticci: Bagatela, v romunskem narodnem slohu in Pagani: Utrpli. Ta izredno bogat in tudi težak violinski koncertni spored bo izvajal umetnik, ki uživa veliki sloves povs, d. kjer je nastopil. Vsi hvalijo njegovo tehnično sijajno dovršeno igrro in tudi čustveno stran njegovega igranja. Zato »pozorjamo na koncert, katerega začetek bo točno ob pol 7 v veliki filharmonični dvorani. Predprijaja vstopnice v knjigarni Glasbene Matice.

u— Gdč. Nuša Kristanovca bo na solističnem koncertu danes zvečer ob pol 7 v franciškanski cerkvi zapela prav za to priliko skomponirano »Ave Marijo« skladatelj Lojzeta Mava. Gdč. Kristanovca je najboljša interpretka njegovih pesmi. Skupaj z G. Tonetom Petrovičem pa bo zapela dr. Kimčevčvo »Ave Marija«, dvospev s spremljavo orgel. Zelo privlačna točka na sporedu bo prav gotovo tudi Premrov »Memento mori« za bas solo. Vstopnice dobite čez dan na franciškanski porti, pol ure pred koncertom pa pri vstopu v cerkev.

u— Nalivna pereča popravlja hitro, strokovno in poceni Everest servis, Prešernova 44.

ZOBNA PRAKSA

KRISCH V., DENTIST, LJUBLJANA, ROŽNA DOLINA, CESTA II, STEV. 24a od 5. aprila dalje zopet redno sprejema

u— Lastnike slik in risb pok. Ivana Vavpotiča prosi Narodna galerija, da ji javijo nahajališča. Doslej je pregledano že lepo število umetnin, potrebna pa so še vedno dela, nastala v letih 1900—1918 v Nove mestu, v Pragi, na Dunaju, v Idri, v Ljubljani in na fronti. Ker bo razstava odprta že 18. aprila, bo mogoče s pravčasno dobavljenimi podatki in slikami Vavpotičevega življenjskega dela pokazati čim popolnejše.

u— Za pokojnega Rudolfa Zlajalpa iz Žužemberka se bo darovala sv. maša v cerkvi Marijinega Oznanjenja v Ljubljani pri oltarju sv. Frančiška v torek 6. aprila ob 7 zjutraj. Prijatelj, znanec in sorodnik lepo vabljeno!

u— Namesto venca na grob pok. gosp. Frana Tomiška so darovali Slovenskemu planinskemu društvu: rodbina Omehen iz Višnje gore 300 L, Polak Marija iz Ljubljane 200 L in dr. Janežič Konrad iz Ljubljane 100 L — Vsem darovalcem iskrena hvala!

u— Mali gospodar — Zegoza obveščata, da se prične razdeljevanje krmil za mesec april s 5. aprilom in bo trajalo tri tedne. Prvi teden (5. 4.) prejmejo krmila rejci z nabavnimi knjižicami št. 1—1000, drugi teden (12. 4.) od 1001—2000, tretji teden (19. 4.) od 2001 dalje in zamudniki. Za vse dneve razdeljevanja velja isti abecedni red kot običajno. Opozarjamo, da prav nobeden ne prejme krmila izven določenega reda.

u— Učite se strojeplasje! Novi eno-, dvo- in trimesečni tečaj — dnevi in večerni — prične 5. in 6. aprila. Specialna strojeplasična šola: največja moderna strojeplasična, raznovrstni stroji. Učnina zmerja! Pouk po želji posameznih obiskovalcev dopoldne, popoldne ali zvečer. Informacije in prijave dnevno. — Brezplačni prospekt na razpolago: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Domobranska 15.

u— Ako hočete uspešno vrtnariti, si-takoj nabavite Delovni koledar za vrt in sadovnjak, ki ga je izdala knjigarnar Tiskovne zadruge, Šelenburgova 3. Držite se nasvetov v tej knjižici in opravite pravičnoma vsa dela, ki so časovno razporejena. Samo tako lahko dosežete zadovoljive uspehe. Cena knjižice 8 lir.

u— Vodstvo »Krepečtorij« vabi dijak srednjih, meščanskih in ljudskih šol, da se vpišejo k nam, kjer dnevno uspešno poučujemo vse šolske predmete. Po želji tudi posebne ure iz posameznih predmetov (razlaga, naloge, izpraševanje). Važno za one, ki žele konec leta polagati razredne

V dveh mesecih se lahko naučite sami doma tujih jezikov, če se boste poslužili metode slovitih profesorjev.

Jezikovni tečaji teh profesorjev so posneti na gramofonskih ploščah »LINGUAPHONE«, in sicer za italijanščino, nemščino, angleščino, francoščino, španščino itd.

Ogled je neobvezen, dobite jih le, dokler zaloga traja pri tt.

Everest Prešernova ulica 44

In privatne izpite! Honorar zmeren! Vpisovanje dnevno od 8—12 in 14—16. Krepečtorij, Mestni trg 17/I.

u— Nedeljsko zdravniško dežurno s'uzbo bo opravil od sobote od 20. ure do ponedeljka do 8. ure zjutraj mestni zdravnik dr. Debeljak Gvido, Ciril-Metodova ulica št. 62.

u— Jezikovni tečaj tujih jezikov — v središču mesta pri Trgovskem učnem zavodu, Kongresni trg 2, prične v ponedeljek 5. aprila. Pouk v začetnem, nadaljevalnem in konverzacijskem oddelku vodi diplomirani predavatelji. Najnovejša in najuspešnejša učna metoda — odlični dosežki uspehi. Informacije in vpisovanje dnevno od 19. ure v pisarni ravnanstva.

u— Na nove nakaznice za kurivo dobite premog in drva pri tvrdki »Gorivo«, Karlovača cesta 8. (Lastnik Lojze Jeranič ml.)

u— Ali se hočete naučiti italijansko brez truda in napa? Nabavite si dr. Gradov: Italijanski tečaj za Slovence, ki ga dobite v knjigarni Tiskovne zadruge, Šelenburgova ul. 3. Knjiga je remenjasta samoučnik, ki se ob točnem upravljanju predpisanih navodil z lahkoto nauče v kratkem času italijanskega jezika. Mehanično-sugestivna metoda.

u— Instrukcije — priprava za razredne in privatne izpite. Novi (Turjaški trg 5-III). Uspešno pomoč v vseh šolskih predmetih: matematiki, latinščini, italijanščini, nemščini itd. za vse šole in razrede nudijo dijakom dopoldne ali popoldne po dve uri dnevno (honorar znaša za eno uro komaj 2 do 4 lire) diplomirani filozofi v prostorni učilnici. Pripravljajo tudi privatiste za izpit čez dva razreda in za razredne izpite konec leta. Priplaševanje vsak dan od 8—12 in od 15—18 ure: Novi (Turjaški) trg 5-III. Instrukcije.

MED. UNIV.

DR. ALOJZ BOH

ZA ŽIVČNE BOLEZNI

se je preselil v Dalmatinske ulice 5

Ordinira od 2. do 4. ure

Iz Novega mesta

u— Električna ubila hlapca. 19letni Bele Alojzij iz Malega Cerova je hotel popraviti polrto železno ograjo pri vili svojega gospodarja lesnega trgovca g. Hadla v Nove mestu. Poleg ograje stoji električni drog z visoko napetostjo in iz se ne ugotovljenega vzroka je železna ograja prišla v stik z električnimi žicami na drogu. Fant je prijel ograjo, ki pa je bila prenapolnjena z električnim tokom visoke napetosti, in takoj padel nezavesten na tla, vendar se je še vedno krčevito držal na ograjo. Na njegov krik so prihiteli ljudje, ki so ga z lesenimi grabljami odtrgali od ograje in odpeljali v bolnišnico. Nihče pa se ni domislil, da bi takoj poizkusil z umetnim dihanjem ter poklical na kraj nesreče zdravnika ali reševalce. Tako je nesrečni mladenič med prevozom v bolnišnico umrl.

u— Ogenj v mestnem gozdu. V torek popoldne je nenadoma izbruhnil požar v gozdu mestne občine pri Cegelnici. V gozdu so pred nedavnim posekali precej dreva in še ni bil izčiščen. Po nepevnosti ali brezbratnosti nekoga, ki je hodil po gozdu in olrgel cigaretni opreke, se je vnela suha trava ter zajela vejce. Požar se je razširil na okoli 1000 kv. metrov gozda in uničil mnogo posekanega dreva ter napravil okoli 20.000 lir škoda. Na kraj požara so se takoj odpeljali policni gasilci ter po nekajurnem delu ogenj omejili.

Velika prodaja prvovrstnih harmonik v Ljubljani

HARMONIKE se iz prvovrstnega predvojnega materiala v veliki izbiri od najboljših znanih tovarn — klavirske in diatonične — dobite lahko po najnižji ceni ter jih brezobvezno lahko preizkusite samo pri tvrdki

Everest

— PREŠERNOVA 44

NE KUPUJTE HARMONIKE BREZ PREIZKUSNJE!

PRODAJAMO TUDI NA OBROKE!

zaslugi vaše pazljivosti je bilo rešeno človeško življenje. Dolžnost mi bo, da vas priporočim za nagrado.

Strojevodja ni odgovoril. Molče se je vzpel na lokomotivo, odvrli zavore in spustil paro v cilindre. Vlak je zapuhal in se počasi premaknil; nato je polagoma pridjal hitrosti, dokler ni spet s predpisano brzino drvel proti Newyoru.

Od tistega dne je Tom — nekaj zaradi ljube sumnja, nekaj zaradi nevoščljivosti — izgubil simpatije tovarišev; mnogi so ga imeli poslej za stre muha, in kurjač so se jeli na vse načine braniti skupne vožnje z njim. Naj je bila pot še tako dolga, Tom ni nikoli znil nepotrebnih besedice, niti ni pil ali kadil; in kakor hitro je opazil v kurjačevih rokah zavojček s tobakom ali steklenko z whiskeyem mu jo je vzel in jo brez milosti vrgel z lokomotive.

Velika množica na newyorški postaji je pričakovala brzca iz Bostona. Med drugimi je bila tu Dora Elmhurst, ki se je vročno veselila svidenja s svojo sestro Evelino. Dekletu sta živeli že pol leta ločeni druga od druge, kajti Evelina je v Bostonu študirala medicino, in Dora se je mogla le po dvakrat na leto, o počitnicah, peljati k nji na obisk.

»Vlak iz Bostona ima osem minut zamude!« je glasno naznanil neki železniški uslužbenec.

Dora je pogledala na uro. »Še deset minut bo treba čakati,« je rekla sama pri sebi in jela hoditi po ppstajnem pločniku sem ter tja. Mahoma pa je presenečeno obstala, kakor se je tudi ost: ga občinstva polastil občutek zavzetosti.

Lokali

Cercasi subito

due locali centrali uno ufficio vnutri o ammu figliati interni. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Lokale«.

Lokal

obstoječa z velikimi sob. v centru Bežigrada. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Prometna točka«.

Trgovino z živili

prodaja zaradi odpotovanja. Naslov v vseh posl. Jutra.

Soba,

uporabna tuda za delavnico še v surovem stanju (na podz. etaži) v Sp. Šiški, odd. Jutra pod »Lokale«.

Skladišče

strednje ali veliko se vzame v najem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Skladišče«.

Opremljen lokal

se zaradi bolezni ugodno odda. Pripravljen za vsako obrt. Tudi za sadje in zelenjavo. Centrum, prometna točka. Pozivje se Marija Andrejek, Vožarski pot 8.

Prostora lokal,

lep, svetel, vzajemni takoj v najem za galerijo in preletljivo. Kupim tudi steno in ostali inventar. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Lepi lokali«.

Prehrana

Gospod
Zeli dobro hrano. Sel bi k revni vdovi v pomoč gospodinju. Pismene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Pomoč«.

Stanovanje

od odd. Jutra pod »Pomoč«.

Brezplačno

enosobno stanovanje s kuhinjo, oddam hišnika po možnosti izučeni ključavničar ali mehanik. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vestene«.

Dam krasno sončno

ceneno triosobno stanovanje (kopalnica, kos vrta) blizu Rakovnice za dva do štiri sobane v centru. Izčne ponudbe prosim na ogl. odd. Jutra pod »Zamenjave«.

Stanovanje

2 sob in kuhinje v novi vili oddam hišniku, soljenu upokojencu. Ki je še zmogel dela. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Prihodnji mesec«.

Stanovanje

konfortno, opremljeno, 2 sobe, kuhinja in kopalnica, oddam s 15. aprilom. Naslov v vseh posl. odd. Jutra.

2-sobno stanovanje

oddam za maj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Mirje«.

1-sobno stanovanje

sončno, v novi hiši, ob Dolenjski cesti, tovarniška bloka, oddam tistem, ki plača za 1 leto naprej. Naslov v vseh posl. odd. Jutra.

Stanovanje

diplomatski uradnik išče dvoosobno ali enosobno opremljeno stanovanje v centru mesta. Kujnja po možnosti neopremljena. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Brez stroka«.

Stanovanje,

eno- ali dvoosobno, iščem za dve osebe. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Nagrada 1000 lir«.

1-sobno stanovanje

s pritlikinami, za mesec maj iščem. Naslov v vseh posl. odd. Jutra.

500 lir nagrade

dam onemu, kateri mi pripravi 1-2-sobno stanovanje s kuhinjo za takoj ali s 1. majem. Po možnosti v bližini centra. Naslov v vseh posl. Jutra. 5375-21a

Stanovanje

enosobno, dvoosobno ali veliko prazno sobo s dvoranico iščem za maj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Posten in mirne«.

1-sobno stanovanje

eli garsonjero iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »April ali maj«.

Stanovanje,

eno- ali dvoosobno, iščem za takoj ali pozneje. Tri osebe. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stalna stranka«.

Soba odda

sončno sobo

s posebnim vzhodom in souporabo kopalnice, oddam eni ali dveh osebam, takoj. Strossmayerjeva ulica 8, l. v. 5370-23

Soba oddam

takoj ali s 15. aprilom gosp. Jutra. 5381-23

Sobico

oddam v Bečkovni ul. 15. polje, dno. 5427-23

Lepo sobo

takoj oddam stalnemu gosp. Jutra. 5419-23

Lepo sobo

s souporabo kopalnice, oddam mirnemu gospodu. Cesta A. D. Rea 72-1, vrata 4. 5435-23

Kabinet

z souporabo kopalnice, oddam gospodu. Naslov v vseh posl. Jutra. 5503-23

Sončno sobo

z souporabo kopalnice oddam gospodu. Naslov v vseh posl. Jutra. 5540-23

2 opremljeni sobi

reparirani, zračni, ali posamezni, samo stalno zaposlenim boljšim osebam se odda. Naslov v vseh posl. Jutra. 5484-23

Stanovanje

opremljene sobe, souporabo kuhinje in kopalnice, oddam takoj, ki plača pol leta naprej. Ponudbe pod »Brinje« na ogl. odd. Jutra. 5444-23

Starejša dama

išče sestanovnik brez plačila proti malim v. Jutra. 5488-23

Sobe išče

opremljeno sobo,

lepo, s posebnim vzhodom, v centru, iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stalne«.

Prazno sobo,

najraje s številnikom — iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dve osebe«.

Tenor

budapeštanske opere, išče sobo s kopalnico, takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Tenor«.

Prazno sobo

za Bežigradom ali v Šiški, iščem za maj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ves dan odsotne«.

Prazno sobo

uhno, sončno, v Šiški, išče uradnika. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »April«.

Opremljeno sobo

s posebnim vzhodom v bližini Gradišča iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Točen plačnik«.

Opremljeno sobo

iščeta mlada zakonca. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Snaga«.

Etui za vijolino

kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobro ohranjen«.

Prazno sobo

tudi kletno ali podstrešno, pripravno za laboratorij, iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Kemik III«.

Prazno sobo

za Bežigradom ali v Šiški z uporabo kopalnice, iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zakonca«.

Gospodična

išče čisto sobico, po možnosti s številnikom ali malo pečico. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Pomočnica«.

Plačam 1000 lir

mesечно za uporabo opremljene spalnice in jedilnice z souporabo kuhinje in kopalnice. Lepi hišni glavne pošte za dve osebi. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Solihno«.

Ženitve

30 letni uradnik

s stalno službo, želi spoznati gospodično plemenitega značaja v svrhu ženitve. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Narava 21«.

Poročim gospodično

staro do 25 let. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra prilika«.

Kateri značajni fant

v stalni službi bi poročil isto tako značajno dekle, ki ima že svoje skromno stanovanje. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Srečen zakon«.

Živali

Izgubil se je

kratkodlak fokterier. Prosim najditelja, da ga odda proti nagradi: Černigoi, Albanska 49.

Volčjaka,

2 let stara, krasnega, prodam. Naslov v vseh posl. odd. Jutra. 5569-27

2 Angora samici

za plem. napredaj Vprašati dopolnje. Cigaletova 5-III — dno. 5450-27

Kanačka pevca

prodam. Ljubljana. Cesta Vikta. Emanuele št. 15/III, vrata 16. 5442-27

Psiček

se je zatekel. Albanska 4-1. 5608-27

Volčjaka

ali doberman, do 1 leto stara, čistokrvna, kupim. Gaseno Merkur, Parjeva 6. 5559-27

Glasbila

Pianino

in vijolino, dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Pianino«.

Koncertno violino,

staro, z odličnim glasom, prodam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »6500«.

Pianino,

dobro ohranjen, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vaje«.

Klavir, harmoniko

znamke Skandali, 32 basov, novo, prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 5363-26

Gramofonske plošče

rabljene, dobite po zolinski ceni v trgovini »Ugled«. Mestni trg 3 (vhod skozi vežo).

Konzert. mandolino

očajeno, prvovrstno izdelan »Montrossie«, ugodno prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 5461-26

Klavir, harmoniko

80 basov, 1 register, prodam Jeranova 11 (Kar. nova 10) Trnovo. 5441-26

Etui za vijolino

kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobro ohranjen«.

Klavir, harmoniko

znamke Scandali, dvadeset basov, skoraj popolnoma nova, zelo poceni prodam. Tovarniška št. 6. 5437-26

Klavir, harmoniko,

80 basov, 2 registra, skoraj nova, moderna oblika, prodam. Homan Ela, Sv. Petra 81, dvorišče, levo. 5454-26

Klavir, harmoniko,

večbojlo vse akorde z registrirano prodajo. Novi trg 1-III, dno. 5600-36

Klavir, harmoniko

fino 12 basov, vijolino čelo z Jutro, fini kavni poročanski servis, prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 5410-36

Starinski čelo,

možestvo deo, poceni prodam. Kolodvorska 20. 5576-26

Izgubljeno

Nagrada 50 lir

postenemu najditelju v petek 11.30 izgubljena zavetka na poti od Slavije čez cesto do lekarne »Piccolo«, Naslov v vseh posl. Jutra. 5359-28

Izgubil se je škorn

pri vožnji od Vodnikovog trga do doma. — Vrne naj se proti nagradi: Marija Čizman, Pred konjunicco 5. 5584-28

Očala

v zasneženem fateru sem izgubila blizu Marijinega trga. Vrnitev proti nagradi: Kongresni trg 13-1. 5546-28

1 debela dela

posteljna, se je izgubila od Frankopanske ulice po Linhartovi do Sv. Križa. Odda naj se v ogl. odd. Jutra. 5617-28

Stroji

Tramvajsko jantaro za dobro popravilo vseh vrst strojev. Križevski trg 10. 5552-29

Pisalni stroj

dobro ohranjen, po možnosti novejši tip, po p. m. Ponuditi: A. Kovac, Prešernova 44. 211-M J

Gradbene stroje

mešalce, drobilce, dvigala. — Loro & Paržini, Milano. — Dobavila takoj reprezentant: Gustav Levčar, Medvedova 14. 2431-29

Šivalni stroj

malo rabljen, napredaj, na ogl. odd. Jutra pod »Ta koj 54«.

Stružnice,

rezkalne, Shaping, skobelne, vrtnalne, brusilne druge stroje, najmodernejše izvedbe, švedske, dobavljajo takoj od tovarniških, Rimska 13, Ljubljana. 5097-29

Proda se:

šivalni stroj, otroška postelja, gramofon in druge predmete. Fran Pavlin, Jeranova 2, Trnovo. 5331-29

Singer šivalni stroj,

malo rabljen, napredaj, na ogl. odd. Jutra pod »Ta koj 54«.

Kosilni stroj,

dobro ohranjen, prodam. Zalag 27. 5257-29

Pozor krojači!

Zaradi bolezni ugodno prodam krojaški šivalni stroj z okroglim čolnikom, knjižničnim, široko mizo, zelo v dobrem stanju. Ogleda se lahko pri trdki fax in sin. Blewiceva 36. 5403-29

Pisalni stroj

kupim. Ponudbe na oglas. odd. Jutra pod »Pisalni stroj«.

Singer šivalni stroj

malo rabljen, napredaj, na ogl. odd. Jutra pod »Ta koj 54«.

Kosilni stroj,

dobro ohranjen, prodam. Zalag 27. 5257-29

Pozor krojači!

Zaradi bolezni ugodno prodam krojaški šivalni stroj z okroglim čolnikom, knjižničnim, široko mizo, zelo v dobrem stanju. Ogleda se lahko pri trdki fax in sin. Blewiceva 36. 5403-29

Pisalni stroj

kupim. Ponudbe na oglas. odd. Jutra pod »Pisalni stroj«.

Singer šivalni stroj

malo rabljen, napredaj, na ogl. odd. Jutra pod »Ta koj 54«.

Kosilni stroj,

dobro ohranjen, prodam. Zalag 27. 5257-29

Pozor krojači!

Zaradi bolezni ugodno prodam krojaški šivalni stroj z okroglim čolnikom, knjižničnim, široko mizo, zelo v dobrem stanju. Ogleda se lahko pri trdki fax in sin. Blewiceva 36. 5403-29

Pisalni stroj

kupim. Ponudbe na oglas. odd. Jutra pod »Pisalni stroj«.

Singer šivalni stroj

malo rabljen, napredaj, na ogl. odd. Jutra pod »Ta koj 54«.

Kosilni stroj,

dobro ohranjen, prodam. Zalag 27. 5257-29

Pozor krojači!

Zaradi bolezni ugodno prodam krojaški šivalni stroj z okroglim čolnikom, knjižničnim, široko mizo, zelo v dobrem stanju. Ogleda se lahko pri trdki fax in sin. Blewiceva 36. 5403-29

Pisalni stroj

kupim. Ponudbe na oglas. odd. Jutra pod »Pisalni stroj«.

Singer šivalni stroj

malo rabljen, napredaj, na ogl. odd. Jutra pod »Ta koj 54«.

Kosilni stroj,

dobro ohranjen, prodam. Zalag 27. 5257-29

Pozor krojači!

Zaradi bolezni ugodno prodam krojaški šivalni stroj z okroglim čolnikom, knjižničnim, široko mizo, zelo v dobrem stanju. Ogleda se lahko pri trdki fax in sin. Blewiceva 36. 5403-29

Pisalni stroj

kupim. Ponudbe na oglas. odd. Jutra pod »Pisalni stroj«.

Informacije

Brezovar Jožef,

pos. kleparski pomočnik, Rudnik 102, izjavljam, da nisem plačnik za dolgove, ki bi jih napravila moja žena Brezovar Marija. 5254-31

Bodočnost

karakter in vse, kar želiš, zveš, če lastnoročno pišeš rojstne podatke psihografologu dr. Mšiču na ogl. odd. Jutra pod »Nezmotljiva«.

Tajna Usode

Vam bo razkrita, pota življenja gladka, ako boste vedeli za vse nepravilnosti, zato pišite slovitmu psihografologu dr. Mšiču na ogl. odd. Jutra pod »Nezmotljiva«.

Elektromotor

7 HP na prodaj. Elektrodelavnica, Blewiceva c. 12. 5467-29

Tri šivalne stroje

dobro ohranjene, prodaja ABC, Ljubljana, Medvedova c. 2, poleg kolodvorskega trga. 5470-29

Elektromotor 6.5 Ks

se prodaja. Polze se pri J. Kramer, Selenburgova 4. 5536-29

Elektromotor 6 PH,

okrogel čolnik, znane nemške znamke, prodam. Polze se Pred Skofjo 19, hišnica. 5521-29

Šivalni stroj,

okrogel čolnik, znane nemške znamke, prodam. Polze se Pred Skofjo 19, hišnica. 5521-29

Elektromotor

napetost 380/220 V, 50 per. 7,5 Ks, nov ali rabljen, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Motore«.

Pisalni mizo

kupimo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Pisalni mize«.

Prodaj Singer stroj

brez glave Polze se Rožna dolina, c. V-12. 5520-29

Gospa,

ki je šivalni stroj zavrnila 1. aprila na Sv. Petra cesti 8, se prosi, da ga dvigne v 24 urah, sicer zapade. 5552-29

Droblilec »Iru«